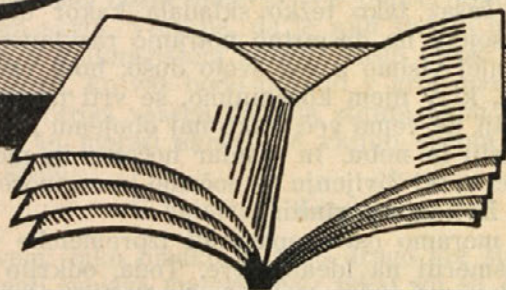


CVETJE



Letnik LIII.
Ljubljana

1936 - V.
Maj

P. KRIZOSTOM:

Le ti nas moreš rešiti!

*V majniški večer
je zardela vsa južna smer
in med nežno cvetje
je kanila kri.
Med sladko petje
se je zarezal prešerno
krik blaznih ljudi.*

*Kam naj krenemo?
Koga naj se oklenemo
v tej uri gorjá
in grenkih solzá?*

*Kraljica milostna,
le ti nas moreš rešiti,
le na tvojem srcu
moremo se odpočiti.*

*Poglej, pravico so prokleli,
resnico v solnčni prah so zmleli.
V njih očeh je vsaka krepost
najpodlejša norost.
Devištvo so opsovali,
detinsko nedolžnost
v blato zmétali.
Junaštvo jim je v zasmeh.
Noben zločin jim ni greh.*

*V krvavi zarji
stoje sveta vladarji —
ljudje brez svetih vezi,
brez vere, brez vesti.*

*S koščeno rokó
ves svet ovijajo trdá*

*Ne smemo v dlani obrazov skriti
ne smemo rok proti nebu viti.*

*Kraljica — Mati,
le ti nas moreš rešiti!*



Jezusova mati

Mogoče še nikdar — tako približno piše Linhard — od dnevov preganjanja prvih kristjanov dalje, se ni dvojna smer v naših prsih: »človek vere« in »človek časa« tako težko skladala kakor dandanes. Kristjani sedanjosti smo obsojeni na dosmrtno notranjo razklanost in notranji nemir. Vera, ki na njej visimo z vso svojo dušo, hodi vedno isto pot, isto smer. Življenje pa, ki v njem koreninimo, se vrti na vse mogoče strani in pri najboljši volji ne vemo več, kako naj obojemu prav zadostimo: življenju in veri, zemlji in nebu. In vendar hočemo in moramo biti oboje: otroci časa in otroci vere! Življenju se nočemo in ne moremo odreči, a tudi nočemo v vrtincu življenja poginiti.

Zaradi tega moramo ostro opazovati izpremembe časa in z močno voljo svoje oko usmeriti na ideale vere. Toda, odkrito povedano, to ni lahko. Znaki časa nam jasno pričajo, da je življenje izpremenljiva stvar, da se ubogo človeštvo ne bo kmalu umirilo. In to ne samo v zunanosti svojega bivanja, ampak tudi v korenini svojega bistva. Celo najbolj prvotne, ob sebi umevne stvari: biti otrok, človek, žena, mož, se nam zde drugačne, težje kot v časih naših pradedov.

Prav bo, ako razmislimo materino usodo Božje Matere, da bomo iz tega črpali mero in cilj za naše človeške matere. Ne za tisto ženstvo, ki mu je udobnost ljubša kot materinstvo, ampak za tista dobra, zlata materinska srca, ki bi najraje v svojem materinstvu izkrevavela.

V skrbah vzgojen

Naše dobre, zlate matere mislijo navadno le na materino bogastvo Marije. Z njo čutijo blaženost njene ure: prvi pogled materine ljubezni, prvi poljub, prvi smehlaj hvaležno veselega otrokovega očesa, prvo moljanje otrokovih ustnic in vsa sladka odkritja, ki jih opazi na svojem otroku edino le mati. Z Marijo čutijo, kako je bilo odslej njeno življenje dopolnjeno v tem otroku; kako ji življenje ne more ničesar več dati in ničesar več vzeti kakor tega otroka; kako oklepa vse njeno mišljenje in upanje samo otroka; kako je ugasnilo lastno življenje in hrepenenje, ki hoče živeti samo še v otroku. Z njo vred čutijo materin ponos, s katerim gleda, kako njen sin raste, doraste, kako postane slaven in središče naroda. In zasanjajo košček Marijine materine blaženosti v otroke svojega lastnega naročja.

Če tudi vedo, kako drago je Marija plačala svojo materino srečo? Kaj je Marija s tem otrokom, za tega otroka pretrpela? Minuli so dnevi, ko je bilo nad njeno materino srečo odprto nebo, nato so se angeli, ki so prepevali v sveti noči svojo božično pesem, vrnili v svojo nevidnost, po božni pastirji k svojim čredam. In Simeon, častitljivi starček, je položil meč bolečin Materi v dušo, Detetu kot botrinjsko darilo v zibelko. Od tistega časa je Marija vedela, da bodo prišli dnevi, da bodo prišle ure, ko bo zaradi svojega otroka pretakala solze. In kolikor lepše se je Sin razvijal, in kolikor bolj se je zavist drugih ozirala na Sina in na Mater, toliko bolj je težila cela gora skrbi njeno materino srce. In ni ga bilo, ki bi mu potožila svoje težke slutnje, se razgovorila, se razjokala; nikogar ni bilo kot samo tihi Bog v njeni tihi sobici. In tudi Bog je bil včasih tako tih, da ni vedela, če jo sploh hoče še slišati in uslišati.

Tako izgleda materinska sreča Marije, če jo gledamo od znotraj: sreča, ki je bila zgrajena na ostrini meča!

Matere, ki ljubite in častite Marijo, glejte svojo Kraljico! Z rožami in s trnjem kronano! Ali čutite, da je ta Simeon tudi k vam poslan, da vam položi meč v vašo dušo zaradi vaših otrok? Ali čutite, da morate plačati z materinimi skrbmi materino blaženost? Da, kdor se izogiblje skrbi, ne more uživati radosti? Vprav zaradi tega, ker učenec ni nad učenikom in naše matere ne nad božjo Materjo. Ve dobre, krščanske matere! Ne poznam vseh vaših skrbi. Vem pa, da je njih število brez konca. Rastejo z vsakim dnevom, z vsakim letom razvoja vaših otrok. Vem, da bo konec vaših skrbi, ne takrat, ko vas bodo položili v grob molčeče smrti, ampak šele tedaj, ko bodo otroci vašega naročja zbrani okoli vas v naročju večnosti. Zakaj smeti in morati skrbeti je vkljub vsemu duša in blaženost vaše materinske sreče.

V bolečinah darovan

In še eno vem: tako bridko in tako drago kot Marija ne plača nobena zemeljska mati svojega materinstva; zakaj zdi se, da je smela Marija svojega Sina v skrbih vzgojiti, da ga bo morala nekoč v bolečinah darovati. Do svojega tridesetega leta je bil pri njej. To je bil njen materinski delež na njegovem življenju. Odslej je last življenja, poklica, ljudstva. Prišel bo dan, ko bo stal med vratmi in podal svoji materi, ki bo ostala sama, zadnjič roko v slovo, in ji bo zadnjič obrisal solze iz oči, in zatrl svoje v srcu, in Janez ga bo krstil za učenje in za smrt. In lepega dne ne bo več zdržala samote svojega srca in mu bo sledila, da bi še enkrat slišala iz njegovih ust sladko ime: mati; a Sin se bo začudil in ji rekel, ji moral reči: Moja mati? Moji bratje? To so tisti, ki božjo besedo poslušajo in spolnjujejo! (Lk 8, 21.) Trudna se bo vrnila domov v samoto... In samo enkrat ga bo še srečala v njegovem življenju, zadnji dan. In imel bo za vse besedo, tolažbo, srce: za jokajoče žene, za svoje sovražnike, za spokorjenega razbojnika — samo za svojo mater ne! Dokler ji ne bo dal s križa drugega sina, Janeza. In dogodil se bo veliki čudež Velikega petka: ne omahne, ker verna srca se ne zrušijo, ampak le krvave.

Glejte, to je delež najboljša Matere najboljšega Sina: v tisočerihih skrbih ga je smela vzgojiti, da ga more v tisočerihih bolečinah darovati. Dejstvo, ki nam jasno pove, kaj čaka vse druge matere. Tu odpove človeška beseda, človeška tolažba. Samo eno nam ostane: pred trpečo skrivnostjo vsega materinstva v hvaležnosti in spoštovanju molčati in moliti: »Ti Mati bolečin, varuj in podpiraj naše trpeče matere!«

DR. P. HILARIN FELDER O. M. CAP. — ATOM:

Čistost in spokornost sv. Frančiška

(Nadaljevanje.)

Sploh pa je bilo komaj potrebno mnogo opominov k zatajevanju, že samo zgled očetov je učence vabil k podobni vaji v pokori. Cela prva frančiškanska šola je bila prešinjena od tako redkega spokornega duha, da je vsak brat smatral za neprimerno, da bi si dovolil kakršnokoli telesno tolažbo. Ves njihov način življenja je bil tako resen in strog, da je retor Buoncompagno iz Bolonje, ki je videl prva frančiškanska leta, pisal: »Manjše brate v resnici lahko prištevamo k učencem Gospodovim, ker prezirajo vse zemeljske užitke, mučijo svoje meso in sledijo Kristusu bosi in oblečeni v spokorno obleko.« Drugi očividci so bili od groze prevzeti

na to spokorno življenje in so dejali, da se morejo le svetniki ali norci na tak način križati. Bratje pa se niso brigali ne za to ne za ono sodbo sveta, ter so stanovitno vztrajali na ozki in strmi poti evangeljske pokore.

Njihova obleka je bila tako uboga in raskava, da se je zdelo, da služi bolj v mučenje kakor pa v varstvo telesa. V hrani in pijači so se omejili na to, kar je bilo za življenje neobhodno potrebno, in če so kedaj pri kaki veliki lakoti ali žeji to skrajno mejo le malo prekoračili, so se potem za kazen več dni vzdržali sleherne hrane. Če so čez dan trdo delali, so velik del noči prebili v molitvi. Če je pri tem spanec neizogibno zahteval svoje pravice, so si izmislili vsakovrstne pripomočke, da bi se obdržali bdeče, večkrat so se privezali na doli visečo vrv, da bi v zaspanosti ne padli okoli in tako druge motili v molitvi. Govorili so le najpotrebnejše. Videti in slišati so hoteli komaj to, kar se enostavno ni dalo odkloniti. Prav tako so bili s samozatajevanjem urejeni vsi drugi njihovi čuti in vse njihovo zunanje obnašanje in nastop. Če so bili zasramovani, slečeni, bičani, uklenjeni ali zaprti, ali na kakršenkoli način preganjani, niso samo opustili slehernega zagovornika, ampak so celo hvalili in zahvaljevali Boga za vse neprijetnosti, ki so jih morali trpeti, k temu so pridejali take pokoritve, da so se pogosto potapljali v ledeno mrzlo vodo ali se tako dolgo valjali v ostrem trnju, da so bili povsem oblit s krvjo. Mnogi so nosili železne obroče okoli telesa ali so se opasali na golo kožo z lesenimi spokornimi bodicami ali so rabili druga mučilna orodja, da bi krotili telesnega bratca. Mnogi bratje bi vsled teh prekomernih spokornosti zboleli ali postali vsaj nesposobni za molitev in delo, če bi ne bil Frančišek resno proti temu nastopal.

Svetnik je namreč odločno zavračal to preveliko strogost. »V tej edini točki,« pripominja njegov življenjepisec, »njegov zgled ni harmoniral z njegovimi besedami.« On sam je ravnal s svojim telesom z nečloveško krutostjo, ker je bil mnenja, da je na eni strani slabši kakor vsi drugi, in da je na drugi strani dolžan več storiti kakor vsi drugi. Vendar pa naj bi za njegove brate in za red sam to ne bilo merodajno. Na javnih zborih je zato kazal tiste, ki so v nočnem čuvanju, postu in drugih telesnih spokornih delih šli predaleč. Prepovedal jim je to in zapovedal, naj z bratom telesom milo in pametno ravnaajo.

Tudi v svojem zasebnem občevarju je vedno zopet opominjal k previdnosti in prizanesljivosti v pokori. »Treba je prizanesljivo ravnati z bratom telesom,« je dejal, da se v njem ne dvigne vihar nevolje. Treba mu je vzeti vsak vzrok godrnjanja, da ne postane truden čuti in pobožno vztrajati v molitvi. Mogel bi drugače ugovarjati: 'Od lakote me bo konec, bremena tvojih vaj ne morem prenašati.' Če je pa preje zavžil dovolj hrane in bi se vendar hotel kazati upornega, tedaj naj ve, da so za leno tovarno žival primerne ostroge in za nedelavnega oslička bodice.«

Na srečo zvemo po Tomažu iz Eklestona in Tomažu Čelanskem, kako ljubeznjivo je Frančišek ta načela uporabljal. Prvi je slišal iz ust blaženega Alberta iz Pize sledečo posameznost: Brat Albert, poznejši redovni generalni minister (1239—1240), je bival nekaj časa s svetnikom skupaj v neki bolnišnici. Težko bolniško službo je združeval s prav tako strogim postom. Frančišek je to opazil in mu kratkoma lo predpisal, da mora dnevno vzeti dvojno količino tega, kar si je bil do sedaj privoščil. Brat Albert se je iz tega naučil v bodoče tudi s svojimi lastnimi podložniki prav tako zmerno ravnati. Kakor mati je skrbel za bolne in slabotne brate, ter je nekoč ostro pokaral gvardijana in njegovega prokuratorja, ki na neki praznik nista poskrbela za obilnejše kosilo, ko so bratje imeli naporno dušebrižniško delo.

Tomaž Čelanski pripoveduje še bolj ljubeznjiv dogodek: Frančišek se je bil v neki naselbini s svojimi brati podal k počitku. Tedaj je sredi noči, ko so vsi drugi spali eden vzdiknil: »Jaz umiram, bratje, umiram od lakote.« Takoj je vstal dobri pastir in pohitel, da bi ubogi ovčici pomagal. Dal je pripraviti mizo in jo obložiti s podeželskimi dobrotami, kjer je manjkajoče vino, kakor se je to večkrat zgodilo, nadomestila voda. Frančišek je prvi začel in potem druge povabil, naj krepko pomagajo, da se lačni brat ne bo sramoval jesti. Ko so kosilo ljubezni pobožno končali, je oče imel daljši prilični govor o čednosti zmernosti tako glede posta kakor glede jedi, o skrbi za telo in njegovem mrtvičenju. Vsaka žrtev, tako je dejal, katero Bogu darujemo, mora biti zabeljena s soljo pameti. Vsakdo v službi božji mora upoštevati mero svojih lastnih moči. Trdil je celo, da je pravtako greh, če kdo telesu brez mere odteguje potrebno hrano, kakor če kdo na ljubo pretiranemu hrepenenju po jedi istemu dovaja preveč hrane. V vsem naj bi bratje sledili pameti kot voditeljici čednosti, seveda ne oni pameti, ki jo nasvetuje meso, ampak oni, ki nas jo je učil Kristus, katerega najsvetejše življenje je žareč zgled vsake popolnosti.

To je bilo najvišje vodilo njegovega redovnega kakor še posebej spokornega vzora: Jezus Kristus, njegovo življenje in njegov evangelij. Zato pri vsej strogosti najdemo vendar tudi čudovito milobo frančiškanske spokornosti. Da so manjši bratje sprejeli vse strogosti evangeljskega življenja nase in so bili za to izrecno imenovani kot spokorni bratje in spokorni red, to vemo. Vendar pa bi bilo prav lahko dokazati, da so manjši bratje kljub temu duha evangeljske milobi bolj poudarjali kakor vsi prejšnji meniški redovi. Da ne bomo šli predaleč, naj imenujemo za primero samo telesne kazni in predpise glede jedi.

Nobeno izmed starejših redovnih pravil ni brez telesnih kazni, to je brez vsakdanje pokoritve storjenih napak z udarci s palico, z bičanjem itd. s strani predstojnikov. Najbolj neizprosno je kaznoval sv. Kolumba (545—615). Največja kakor tudi najmanjša napaka se po pravilu Kolumbe kaznuje s pretepanjem. Kdor pri jedi pozabi napraviti križ z žlico; kdor po molitvi izpusti Amen; kdor preveč na glas govori; kdor o sebi govori; kdor se na očitek opravičuje; kdor po nepotrebnem kašlja; kdor ducat podobnih stvari zakrivi, je podvržen tej postavni kazni. Povsod so zagroženi udarci s palico, razdeljeni in natančno preštet, šest, dvanajst, petdeset, sto, tako da je bilo menihom pri najboljši volji komaj mogoče le en sam dan zaključiti z nepoškodovano kožo. Ta skoraj barska strogost vodila Kolumbe je povzročila, ne da bi se ozirali na druge vzroke, da je bilo od sedmega stoletja naprej polagoma v večini zapadnih samostanov vpeljana vodilo sv. Benedikta (480—543). Na fino občevanje navajen in zelo izobražen Rimljan Benedikt je pustil nepopustljivi kazenski sistem, toda telesni kazni se nikakor ni popolnoma odpovedal. Predvsem predpisuje, da morajo biti mlajši in bolj neizobraženi člani samostana, ki za drugovrstno pokoro nimajo pravega razumevanja, za težje pregrehe »biti kaznovani ali z izrednim postom ali z ostrimi udarci«. Drugi menihi pa se morajo podvreči vsaj tedaj kazni s palico ali bičem, če so bili že večkrat predkaznovani in se niso poboljšali. Celotna pravila benediktinske kluniacenske obnove (ki so bila sestavljena po letu 1123) predvidevajo najtežje vrste telesnih kazni, pri čemer so grešnemu menihu »po stari navadi« hrbet razgalili in ga z ostrimi bičevimi udarci raztolkli. Celotni dominikani so se držali stare navade, da so redovnika, ki je bil kriv

kake večje pregrehe v javnem zboru in pred nogami vsakega konventuala dali pretepsti.

V frančiškanskem vodilu si podobnih določb sploh ne moremo misliti, tako zelo je prešinjeno od duha evangeljske milobe. Vsa spokorna kazen manjših bratov se glasi takole: »Če se med brati, kjerkoli so, kdo nahaja, ki hoče hoditi po poti mesa in ne po poti duha, tedaj naj ga bratje, med katerimi živi opominjajo, poučijo ter ponižno in skrbno posvare. Če se po tretjem opominu noče poboljšati, tedaj ga naj čimprej pošljejo k svojemu ministru in služabniku ali naj ga o celi zadevi poučijo. Minister in služabnik naj z njim ravna, kakor to smatra za najboljše pred Bogom. In vsi bratje tako minister in služabnik, kakor tudi vsi drugi naj se varujejo, da ne bodo vsled greha ali slabega zgleda bližnjega postali razburjeni ali jezni, kajti hudobni duh skuša z napako enega samega mnoge pogubiti. Nasprotno naj tistemu, ki je grešil, po svojih močeh duhovno pomagajo, kajti ne zdravi, ampak bolni potrebujejo zdravnika. Celo za težke pregrehe, ki jim sledi izključitev iz reda niso predvidene telesne kazni. V takih slučajih se grešnemu bratu enostavno naroči, naj odloži redovno obleko, zapusti samostan in zunaj med svetom dela pokoro.

Kakor glede spokornih predpisov, tako se Frančišek tudi glede predpisov o jedi bistveno razlikuje od dotedanjih redov. Predpisal je sicer, kakor vsi drugi redovni ustanovitelji, naj se bratje velik del leta postijo. Pri tem je bilo samo po sebi umevno, da so jedli le enkrat na dan proti večeru in sicer le postne jedi.

Toda med tem, ko so vsi drugi redovi uživanje mesa tudi na nepostne dni povsem prepovedali, ga je Frančišek neomejeno dovolil v samostanu in izven njega. Za Frančiška je bilo enostavno merodajno navodilo Kristusa apostolom: »Jejte, kar se pred vas postavi« (Lk 10, 8). Izrecno predpisuje v tretjem poglavju obeh vodil: »Po svetem evangeliju smejo jesti od vsake jedi, ki jo pred nje postavijo.«

Ta, v redovni zgodovini prej nikdar slišana novost, je vzbudila pozornost. Celo posamezni bratje so mislili, da je ustanovnik glede tega v milobi šel predaleč. Ko se je ta leta 1219 mudil v vzhodnem misijonu sta dva vikarja, katerima je bilo med tem poverjeno vodstvo reda, zbrala število enako mislečih na kapitelnu in določila, da si bratje v bodoče ne smejo več preskrbeti nobenega mesa, ampak ga smejo uživati le tedaj, če ga jim prinesejo dobrotniki. Frančišek je zvedel o tem neupravičenem posegu v redovno ustavo, ko je pravkar z bratom Petrom Katanijem sedel pri mizi pri neki mesni jedi. »No, gospod Peter«, mu je dejal, »kaj hočeva pa sedaj storiti?« Ta pa je odgovoril: »Ha, gospod Frančišek, kar se vam dopade, ker vi imate oblast.« V svoji uljudnosti sta se med seboj vedno imenovala gospoda. Frančišek se ni dolgo pomišljal, temveč je veselo odgovoril: »Midva bova torej jedla po evangeliju, kar se pred naju postavi.« (Dalje prihodnjič.)

Kdor se ne zna smeјati, mu ne zaupa noben otrok; otroci so dobri poznavalci ljudi. Wibbelt.

So ljudje, ki ne poznajo nobenega veselja; to so ljudje, ki žive samo zabavam. Wibbelt.

Tudi srce mora govoriti, toda odločilno besedo naj izreče razum. Wibbelt.

Pač veš, kaj delaš, toda malokdaj natanko veš, zakaj delaš. Wibbelt.

Marjetica — vzorna tretjerednica

(Nadaljevanje.)

VI.

Na ulovku¹

Ko je pa nehal govoriti je rekel Simon Petru:
»Odrini na globoko in vrzite svoje mreže na lov«. —
Lk 5, 4.

Ko nalahno nastaja večer, stopata dve šibki mladi devici z majhnim kovčgom v roki navzgor po Rudarski ulici; le počasi greste naprej, zakaj kvišku spenjajoča se cesta je strma in onidve sta že utrujeni.

»Težko gre tukaj navzgor, Marjetka.«

Marjetica prijazno pogleda svojo spremljevalko, ne reče pa nič.

Oblečena je črno kakor zmeraj, bel ovratnik s čipkami je edino lepote njene obleke, izpod velikega klobuka ji sijeta dve veliki temni očesi. Njeno blede obličje razodeva vedri mir duše, ki je mnogo pretrpela, ne da bi tožila.

Od nje se pa kot nekako nasprotje zelo razločuje njena spremljevalka; njene jasne modre oči, lesk ter živa barva njenih lic in njene pravilne poteze spominjajo na podobo Matere božje. Ivanka je Marjetici hvaležna za spreobrnjenje svojega očeta in njo samo je vpeljala v višje življenje. Zato ji Ivana izkazuje veliko spoštovanje. Marjetica jo je pa s svoje strani vzljubila zaradi njene odkritosrčne zvestobe, zavoljo ganljive njene krotkosti in zaradi njene neutrudljive pripravljenosti pomagati bližnjemu.

Odkar so ji pojasnili, da zvečer ne sme sama hoditi okrog, ima Ivanko pri sebi kot stalno spremljevalko na svojih potih. Ivana jo pričakuje po šoli in obedve greste na pot, pogosto hodite pozno v noč, »da bi lovili duše kakor ribe«. In ker je Ivanka preboječa, da bi govorila, ji je Marjetica prisodila nalogo, naj moli, medtem ko bo sama govorila z ljudmi.

Onkraj železniškega mostu obstanete za trenotek in gledate doli na mesto z mnogimi sivimi strehami, ki se globoko spodaj zgublja v megli ter zopet pleza po nasprotnem griču navzgor. Od tamkaj prihajate.

»Koliko bode je tukaj povsod!« reče Marjetica. »In tako malo more človek storiti zoper njo! ... Toda medve hočeve vsaj toliko storiti, kolikor premoreve, kajneda, Ivanka?!«

»Ah, seveda, Marjetka, s teboj vred storim vse.«

Molče gresta dalje. Hladno je, umazani cestni tlak je polzek.

»Zdaj je pričelo dežiti, in medve nimava dežnika,« reče Ivana.

Marjetica se smehlja, ne da bi kaj odgovorila.

Naposled dospete na zgornji konec temne ulice. Človek bi si utegnil misliti, da je prestavljen semkaj v svet domišljije: na levi strani, zadaj za mračnim zidom se črno odražajo dimniki in ogredja premogovnih jam od sivega neba z deževnimi oblaki, in nudijo tujo, grozno podobo, ki vzbuja občutje kakor videnje in prikazen Skrivnega razodetja. »Preduh« ali predor izpodvotluje tla s svojimi hodniki. Poleg ceste se drobijo ter razpadajo zidovi, hiše kažejo številne razpoke in stoje poševno, nekaj se jih je že v zemljo vdrlo, nekatere so na pol porušene, nihče ne stanuje v njih.

¹ Sv. evangelist Luka poroča o čudežnem obilnem ribjem lovu (v 5. pogl.), ki je naznanjal, da bodo apostoli lovili ljudi za Kristusa. Duše se primerjajo ribam. — Prip. prev.

Druge pa stojijo v dolgi vrsti druga zraven druge in vse so enako siromašne videti: ena vrata in tri okna v sajastem zidu iz opeke. Malo vabljiva zunanjščina, ubožni zastori ob oknih dajo slutiti, kako žalostno življenje se skriva v teh kočah.

Cestnega tlaka tukaj ni več, prevečkrat bi bilo treba zboljšati tla, ki se povsod dvigajo in vdajajo; toda povsod leži črni prah premoga in umazana voda nareja v njem male vodotoče, struge, majhne potočke in jezerca.

Zdi se, da jih Marjetica ne opazi.

»Pazi, Marjetica, po vodi hodiš!«

Marjetica molči in Ivanka si ne upa nič več reči.

Toda Marjetica prav dobro ve, kam gre: Zdaj se obrne na stran, poišče hišno številko, potrka na vrata, ki se takoj odpro, in zdajci stojita premočeni v temni sobi, ki ima neprijeten vonj ter je natlačeno polna. Dve postelji zavzemata skoro ves prostor; ena ni pospravljena in pokrita, sredi umazanih blazin leži hlebec kruha. Na drugi počiva mož, ki težko diha. Ena vrata držijo v kuhinjo.

Pri vstopu potisne Marjetica hitro zavoj pod mizo, medtem ko zašepče Ivani: »Presenečen je!« Nato pa zakliče:

»Gospa Van Hajnstova!«²

Vreščoč glas precej odgovori:

»Glej, glej!... Gespudična Marjetka!«

Starka, mršava kakor okostje, se prikaže, obstane pri kuhinjskih vratih in še enkrat reče: »Glej, glej!...« Pri tem je vrtela dvojico velikih, brezizraznih oči, in široko odprla blede usta tako, da so se videli trije dolgi rumeni zobje. Njeno obličje je zelenkaste barve in strašno grdo v svoji mršavosti, povsem prevlečeno od globokih gub, zarisanih od trpljenja. Življenje polno bridkosti in bede je pač iz nje naredilo takšno žalostno postavbo.

Na glasu je, da je hudobna ženska. Toda Marjetica ve, da preveč trpljenja naredi ljudi zagrenjene in da jih stiska pokvari. Zato povpraša zelo prijazno: »Kako je, gospa Van Hajnstova?«

»Ah, kako naj bo, gespudična Marjetka!« odgovori, stoje še zmeraj na istem mestu, držeč v roki lopatiko za premog.

Marjetica se skloni nad posteljo:

»In tukaj? Ali še ni bolje? Ali morete spati po noči?«

Bolnik, kateri se zavoljo kašlja izogiba govorjenja, odkima z glavo, pri čemer se hripavo ječanje izvije iz njegovih prsi.

»Pridita noter!« zabevska starka, ter si obriše nos s svojo roko, ki je suha in grčava kakor posušena veja.

»Nekaj imam za Vas!« pošepne Marjetica, ko zapusti bolnika.

Sedli sta na nizka stola na obeh straneh mize. Le-ta je pokrita z lonci, vrči in še sicer z raznovrstno ropotijo, v ostankih kave plavajo krušne drobtine. V lonec za sirup sega umazan rokav moške suknje.

Predmeti pohišstva so vsi enako nečedni in zdi se stari več stoletij. Na rjavem tlaku se plazi med lističi salate, med coklami, nogavicami in raznimi odpadki sem ter tja na pol nag pamž, mala deklica pazi nanj.

»Potemtakem mu še ni bolje?« povpraša Marjetica in pokaže na bolnika.

»Hm! Kmalu bo po njem — kakor pri drugem.«

In spet si obriše nos z roko, pri tem pa še vedno drži v roki lopatiko za premog.

² Izvirnik ima: »Van Heynst«. — Prip. prev.

Starka bo zgubila zdaj svojega drugega sina. Šele 22 let mu je, toda alkohol in zgodnja razuzdanost sta mu nakopala sušico. Marjetica bi ga rada pripravila na srečno smrt.

Odpri svoj mali kovčeg.

»Glejte, tukaj so jajčki zanj, spet se mora okrepčati!«

V očeh zagrenjene starke se je zlobno zablisnilo.

»Ha! Okrepčati se! To je dobro za bogate! Ubožcem ne preostane nič drugega, kakor da crk... Hvala gospudična Marjetka!«

Položila je jajca v skrinjo in gre k čebru za premog, kjer je končno dala lopatici določeno opravilo in vrgla premog na ogenj. Nato se pa vstopi pred peč ter stoka z zaprtimi očmi, roke je sklenila na umazanem predpasniku preko upadlega telesa.

»Življenje je trdo, kajne!« reče Marjetica.

»Ah, seve,« odgovori starka v svojem narečju, »začarano je, to življenje. Hudobec je, kateri je nad hišo.«

»Toda nebesa so zato tem lepša. In čim slabše se nam godi na zemlji, tem boljše nam bo tam zgoraj. Na srečo so vendarle nebesa, kajneda?!«

»Da... dobro si jih bomo zaslužili, svoja nebesa.«

Marjetica jo tolaži, kolikor more. Govori o nebesih, kjer je tako lepo, in o trpljenju, s katerim si mora človek zaslužiti tako veliko srečo... Govori glasno, da bi bolnik slišal njeno pridigo. Potem pa, ko je ubogim srcem dala nekaj tolažbe in svetlobe, vstane.

»Tale tukaj je pa zdrava, ali ne? Koliko je stara?«

»Deset let.«

»Tako? Potem je pa že opravila svoje prvo sv. obhajilo?«

»Ni mogoče, župnik^a noče, ker se ni naučila katekizma. Žalostno je, za ubogega otroka!«

»Ali hočete malčko k meni poslati? Jutri ob petih? Učila jo bom krščanskega nauka.«

»Dobro, pride. Moliti mora človek k ljubemu Bogu, kajne? Sicer bi bili končno vsi začarani, kajne?!«

Tako ponavlja na svoj način neki izrek Marjetičin.

Ko odhaja, stisne Marjetka izsušeno roko bolnikovo ter pusti v njej bankovec za dvajset frankov.

»Dobro se zdravite!... In mislite na lepa nebesa!« —

Ko je z Ivano izginila v dežju, si starka obriše solzo s predpasnikovim koncem in mrmra:

»Dat is toch een braaf Menschke!«⁴ (To je vendar blaga dušica).

Tri vrata dalje vstopita mladenki v neko drugo hišo izmed teh koč. Topot ni tako hudo, tukaj ni bolnika. Mož, rudar, stanuje tu sam s svojo materjo.

»Varovati se bolh!« zašepeče Marjetica, ko odpre začrnela vrata.

Kljub zoprnemu vonju, ki človeku že na pragu puhne v obraz, hoče prostor s svojimi plesnivimi preprogami in slikami, prevlečenimi s tilom,⁵ veljati za »imenitno sobo«.

Druga čumnata si ne lasti kaj takega. Bržčas je bila poprej delavnica, zakaj kameni imajo brazde kakor tlak iz mozaika in vsaka razpoka je polna črne nesnage. Vrv je napeta povprečno skozi sobo in nosi kuhinjske prtice in drugo perilo; na neki drugi vrvi, ob steni, visi kuhinjsko orodje

³ Izvirnik ima: »Paster«. — Prip. prev.

⁴ Flamsko. — Dobesedno bi se glasil prevod »dober, vrl človeček«. — »Mensch« = isto kakor v nemščini = človek, »ke« je zmanjševalna pripona (nemško — »chen«). — Prip. prev.

⁵ Til je neka tenka tkanina. — Prip. prev.

zraven jopičev in hlač iz sirovega baržuna; na mizi, ki je polna maščobnih in sirupovih madežev, stoji rjava lončena skleda z razbitim robom za večerjo.

Starka je sama. Obdana je od oblaka soparice, iz katerega diši po zelju, in meša z veliko žlico v loncu.

»Dober večer, gospa Koninksova!«

»Moeder«⁶ obrne svoje majhno grbasto telo in v prsni višini se prikaže povsem zgrbančen obrazek, podoben pergamentu, z globoko upadlimi lici. S čemernim obrazom pogleda obiskovalki in odgovori z nekakšnim kruljenjem.

»Ali gospoda ni doma?«

S svojo žlico pokaže proti vratom, katera držijo venkaj na dvorišče. Njen sin je pravkar prišel iz rudnika ter se umiva pri vodnjaku.

»Dobro, medve počakave. In kaj je kaj novega?«

Ker se je odgovor o tem novem omejil na novo zlovoljno kruljenje, sklene Marjetica, da hoče molče počakati, in opazuje medtem sajaste stene in počena okna, ki so tako zakajena in zaprašena, da more človek komaj razločevati sode, vreče in koprive na dvorišču.

Doslej se je zastonj trudila, da bi delavca pridobila za ustanovo za Flamce. Toda topot ima nov načrt. Zvedela je, da je zelo častizeljen in da rad velja za izobraženega moža, ker zna pisati.

Mož pride.

»Dober večer! ... Ah, Vi ste gospodična Lekeux!«

»Dober večer, gospod Koninks.«

Gospod Koninks sede in vztraja ravno in nepremično na svojem stolu, s prekrizanimi rokami, s stisnjenimi ustnicami, z dostojanstvom moža, kateri ve da je umit in da ima izobrazbo.

»Gotovo ste veseli, da imate dnevno delo za seboj!«

»Ah, seveda, človek je vesel, da pride domov.«

»Ali jaz mislim, da se Vi tudi doma marsikak večer pečate z delom in pišete za sosede in tovariše.«

»To že, to že ...«

»Gotovo pridejo vsi k Vam, če je treba kaj pismenega napraviti!«

»Vsekakor bi jim bilo nerodno, če bi mene ne imeli.«

»Gospod Koninks, rada bi Vas prosila za majhno uslužnost. Vi veste, da vodim pevsko društvo.«

»Da, pri frančiškanih.«

»Da, tamkaj. Dati moram prepisati nekaj listov z notami in nikogar ne dobim, kateri bi to pošteno naredil. Ali ne bi mogli Vi prevzeti? Slišala sem, da tako spretno pišete note ... O, ni veliko in tudi ne mudi se nič, mogli bi storiti popolnoma po svoji dolžnosti. In jaz bi vsaj vedela, da je redno narejeno.«

Marjetica dobro ve, da jo bo stalo več truda, da izboljša ta prepis, kakor pa, če bi note sama prepisala.

»Z veseljem, gospodična Lekeux.«

»In ali bi mi mogli prinesiti liste naslednjo nedeljo k pevski vaji?!«

»Rad,« reče gospod Koninks, prav nič nezadovoljen, ako ljudje zvedo, da prepisuje za pevski zbor.

»To je pa prijazno od Vas. Pevci se bodo veselili. In če hočete, utegneta poslušati kako se bo izvajala Vaša glasba, zakaj po pevski vaji se pri frančiškanih procesija in prav lep blagoslov s spremljevanjem gosli.«

Oči gospoda Koninksa se svetijo ob nadi na to nepričakovano čast. Marjetičine oči se tudi lesketajo, toda na znotraj. (Se nadaljuje.)

⁶ »Moeder« (beri: Muder, nemško Mutter) = mati. — Prip. prev.

Ognjeni prerok

Medtem ko je Jezus v koči nazareški še vihtel sekiro in kotomer, se je iz puščave ob Jordanu in Mrtvem morju razlegel glas.

Zadnji izmed prerokov, Janez Krstnik, je buditel Jude h kesanju, oznanjal, da se bliža nebeško kraljestvo, napovedoval skorajšnji prihod Mesije, ošteval grešnike, ki so vreli k njemu, in jih potapljal v vodah reke, zakaj vnanje umivanje naj bi bilo le začetek notranjega čiščenja.

V tej žalostni dobi Herodovi so staro Judejo oskrunili nasilni osvojitelji Idumejci, jo onečastili vdori Grkov in obdavečevala jo je rimska vojaška drhal; ni imela kralja, ni bila edina, bila je brez slave, že napol razkropljena po svetu, izdali so jo njeni lastni svečeniki, še vedno je žalovala za propastjo zemeljskega kraljestva pred tisoč leti, še vedno trdovratno hrepenela po velikem maščevanju, po obnovi zmage, po zmago-slavju svojega Boga, po prihodu osvoboditelja, ki naj bi vladal v novem Jeruzalemu, močnejšem in lepšem od Salomonovega, in ki naj bi iz Jeruzalema gospodoval nad vsemi narodi, nadvladoval slehernega vladarja in osrečil svoj narod in vse ljudi — stara Judeja, nezadovoljna s svojimi gospodarji, stiskana od cestninarjev, naveličana kramarskih pismarjev in farizejev, stara Judeja, razkosana, ponižana in oplenjena in vendar kljub vsej sramoti polna vere v bodočnost je rada prisluhnila glasu iz puščave in hitela na brežine Jordana.

Postava Janezova je bila kakor ustvarjena, da osvaja. Otrok starosti in čudeža je bil izmlada posvečen za nazirja, to se pravi, čistega; in nikoli si ni ostrigel las; nikoli ni pil vina niti ne opojnih pijač, nikoli se ni dotaknil ženske in ni poznal druge ljubezni kakor do Boga.

Zarana, še mladenč se je odpravil iz domače hiše in se umaknil v puščavo. Tu je živel mnogo let; v samoti, brez hiše, brez šotor, brez služabnikov, nič ni bilo njegovega razen stvari, ki jih je imel na sebi. Oblečen je bil v velblodjo kožo in prepasan z usnjatim jermenom, bil je visoke postave, ožgan, koščen, opaljen od sonca, poraslih prsi, imel je dolge lase doli čez ramena, dolgo brado, ki mu je malone zakrivala obraz, in izpod košatih obrvi je žarelo dvojje bliskajočih in prodirnih oči, kadar so iz skritih ust vrele velike besede kletve.

Ta privlačni divjak, puščavnik po načinu jogov¹ kakor stoik² prezirajoč radosti, se je krščenim zdel kakor poslednja nada obupanega naroda.

Janez je s svojim od puščavskega sonca ožganim telesom, s svojo v hrepenenju po kraljestvu gorečo dušo oznanjevalec ognja. V prihajajočem Mesiju vidi gospodarja plamena. Novi kralj bo srdit poljedelec: drevo, ki ne rodi prida sadu, bo posekal in vrgel v ogenj; na gumnu bo sejal pšenico in požgal po slamo in pleve v neugasnem ognju. Krstnik bo, ki bo krščeval z ognjem.

Janez je naježen od bodic, psovke so mu na jeziku, nepotrpežljiv je in priganjač, Janez ni ljubezniv do tistih, ki se mu približajo, tudi če bi se lahko pohvalil, da jih je zvabil tja. In če pridejo h krstu farizeji in saducejci, ugledni možje, pismouki, spoštovani pri ljudstvu, uvaževani v svetišču, jih sramoti še bolj kakor druge.

»Gadja zalega, kdo vam je pokazal, da bežite pred bodočo jezo? Ro-

¹ Jog je pristaš yoge, indijskega modroslovnega sestava, ki v določene namene goji poseben način samozatajevanja.

² Pristaš filozofske smeri, ki zahteva strogo ravnodušnost in hladnost.

dite torej vreden sad pokore in ne govorite med seboj: Abrahama imamo za očeta; zakaj, povem vam, da more Bog iz teh kamnov obuditi Abrahamu otroke.»

Vi, ki se umikate v kamnite hiše, kakor se gadje skrivajo za pečine, vi, farizeji in saducejci, ste trši od kamna; okamenel vam je razum v črkah postave in v obredih; okamenelo vam je sebično srce; lačnemu, ki vas je prosil kruha, ste vrgli kamen v roke; in kamnali ste slehernega, dasi je manj grešil od vas. Vi, farizeji in saducejci, ste nadute kamnite sohe, ki jim bo mogel do živega samo ogenj, ker voda ne zaleže, zakaj odteče se in brž posuši. Toda Bog, ki je s svojimi rokami iz ila napravil Adama, bo lahko iz proda in cestnega kremenja ustvaril nove ljudi, žive ljudi, druge otroke — preobrazil bo kamen v telo in dušo, medtem ko ste vi dušo in telo iz-



Tiziano: Nema govorica Janeza Krstnika: »Glejte Jagnje božje...!«

premenili v kamen. Ni zadosti, da se okopljete v Jordanu! umivanje je zdravilno, a je le začetek. Delajte v prihodnje nasprotno od tega, kar ste delali doslej, drugače vas upepeli On, ki bo krščeval z ognjem!

In množice ga vprašujejo: »Kaj naj tedaj storimo?«

In odgovoril jim je: »Kdor ima dve suknji, daj tistemu, ki je nima, in kdor ima jedi, stori ravno tako.«

Pa pridejo tudi cestninarji, da bi se dali krstiti, in mu reko:

»Učenik, kaj naj storimo?«

In reče jim:

»Ničesar več ne terjajte, nego kar vam je določenega.«

Vprašajo ga pa tudi vojaki:

»Kaj pa naj mi storimo?«

In jim reče:

»Nikomur ne delajte sile in ne tožite po krivem ter bodite zadovoljni s svojo plačo.«

Janez, skoro nadčloveški, ko oznanja strahotno ločitev dobrih in hudobnih, postane vsakdanji, kakor hitro se spusti v podrobnosti, in zaide

tako rekoč prav v izročilo farizejev. Ne ve priporočati ničesar razen miloščine: kar imaš odveč, kar lahko pogrešiš, daj drugim. Od cestinarjev ne zahteva drugega kakor strogo pravičnost: vzamejo naj le, kar morajo, drugače nič. Vojakom, divji in tatinski sodrži, svetuje preudarnost: zadovoljite se s svojo plačo in ne ropajte. Pravi Mozes govori iz njega. Amos in Izaija, že zdavnaj pred njim, sta šla mnogo dlje.

Že je čas, da tožnik z Mrtvega morja pripravi prostor osvoboditelju, ki se bo pojavil ob morju Tiberije.

Žalostna usoda vseh predhodnikov; vedo, pa ne vidijo; dospo na obrežje Jordana, pa ne pridejo uživati obljubljenе dežele; ravna jo pot nje-mu, ki pride za njimi, pa jih bo prehitel; pripravijo prestol, pa ne sede jo nanj; služijo gospodarju, ki mu pogosto ne vidijo obličja. Nemara Jane-zovo grobijanstvo najbolje opraviči njegova zavest, da je samo preprost sel in nič več. Zavest, ki je ni polnila zavist, a je njegovo lastno ponižnost navdajala z neko otožnostjo.

Iz Jeruzalema so ga prišli vprašati, kdo je:

»Ali si Elija?«

»Nisem.«

»Si li prerok?«

»Nisem.«

»Ali si Kristus?«

»Nisem. Jaz sem glas vpijočega v puščavi. Pride pa močnejši od mene, ki mu nisem vreden kleče odvezati jermen na njegovem obutalu.«

Medtem se v Nazaretu odpravlja neznan rokodelec, da si sam zaveže čevlje in gre v puščavo, koder še odmeva glas, ki je trikrat odgovoril: nisem.

Bil je že pri tridesetih letih. To je bila prava, vnaprej določena starost. Pred tridesetimi leti je človek samo osnutek in njega približno uresničenje; v njem še prevladujejo splošna čuvstva, ljubezen, ki je lastna vsem; ljudi še ne pozna dobro, torej jih ne more ljubiti s tisto sladko ljubeznijo, polno usmiljenja, po kakršni hrepene; in če jih ne pozna in ne ume ljubiti, nima pravice, da bi govoril kot njihov voditelj, niti nima zmožnosti, da si pribori posluš, niti ne daru, da bi jih zdravil.

Kdor se ne zna smejati, je bolan na duši ali na telesu. Wibbelt.

Modrost starosti se imenuje odpoved. Wibbelt.

Resnična vljudnost je krepost, saj obsega dvoje čednosti: srčno dobroto in samopremagovanje. Wibbelt.

Nezaupljivega ni lahko prevarati, toda sam se ogoljufa za življenjsko srečo. Wibbelt.

Materina roka se nikoli ne utruji in materino srce se nikoli ne izprazni. Wibbelt.

Mož mora največjo srečo na zemlji najti v delu, žena v materinskih skrbih. Wibbelt.

Naj bo kakor hoče: dokler ima človek mater, ni nikoli popolnoma zapuščen. Wibbelt.

Neredko se pripeti, da otroci bolj poznajo svoje starše kakor starši svoje otroke. Wibbelt.

Mati spremlja otroka vse življenje, čeprav je že umrla. Wibbelt.

Kdor potoži svojo bol, ga je lahko potolažiti: treba ga je samo poslušati. Wibbelt.

Življenje velike žene

(Nadaljevanje.)

Kristus ob sramotnem stebru

Da razumemo, globoki vpliv slike bičanja Jezusovega na Terezijo, naj mi bo dovoljeno, da opišem eno samo delo iz tiste dobe, namreč znameniti križ iz Salamanke.

Levo od ladje v neki stranski kapeli visi ta križ nad zelo preprostim oltarjem. Telo predstavlja umorjenega človeka v vsej strahoti. Ker je lešen, napravlja utis še bolj obupen, da je telo videti do skrajnosti zmučeno, in da človek čuti, kako je še pred par urami ta koža trepetala pod krutimi udarci bičev. Mrtva glava visi navzdol, lasje, ki so pristni in čudovito umetno ustavljeni, padajo preko ramen in preko lica navzdol, in vse to še stopnjuje domnevo, kakor da imate pred seboj pravo telo. Če ta obraz pogledate čisto od blizu, izraža predvsem — mir, kakor da je po dolgem, dolgem času dospel do konca poti in dosegel konec trpljenja in muk. Sedaj počiva v smrti telesa, smrti čutov. Ta Kristus iz Salamanke je pravo čudo človeške umetnosti in nepopisno pretrese dušo.

Toda sreč, ki ljubi ni potrebno, da vidi sliko ljubljenega. Zadostuje drobna beseda, spomin nanj in že je duša vsa prevzeta od najgloblje ljubezni. Če pa se pridruži le temu še milost, utegne postati tako doživetje začetek čisto novega življenja, in to je bilo pri Tereziji.

Nekega dne stopi v svoj oratorij, ki smo ga že popisali. Ribera izrečno pripoveduje, da je bil to njen zasebni oratorij. Vstopila je in naenkrat začuti strašen sunek v srce, ki je tako zelo občutljivo in od dolgotrajnih bolezni že do kraja izmučeno. Skoro nezavestna obstane na pragu: pred seboj vidi živega Gospoda, v tej tesni sobici, kjer se posveča molitvi. Pred seboj vidi moža, ki stopa vedno bolj viden iz temnega ozadja — obsojenca, ki je ves pokrit z ranami, ki krvavi in mu je čelo rosno od bolečin in groze. Lahko si predstavljamo njeno zavzetje, saj ni vedela, da so v njeni odsotnosti postavili tam kip ali sliko, ki je bila namenjena za kak praznik ali procesijo.

Po prvem začudenju in po prvem strahu Terezija pogleda natančneje in čudovita naravnost tega kipa jo docela prevzame. Pred njenimi očmi je kip kakor živ Odrašenik, ki trpi grozne muke. »Tako globoko sem čutila zlo, ki prizadeva take rane, da se mi je zdelo moje srce živo prebodeno — in vrgla sem se na tla k njegovim nogam in prosila sem ga, naj mi vendar dodeli moč, da ga ne bom več žalila...«

Prav lahko je ta dogodek razlagati nekako dvoumno ali pa celo zlohotno, če bi človek poudaril, kot se to kaj rado dagaja, češ, da je to prekomerna čutnost, ki človeka zavaja in ga od Boga celo odvrača. Danes bi dejali, da je to igra prenapetih živcev ali tem podobnega. Toda Terezija vidi v tem strahovito zmučenem in bičanem telesu le eno, namreč — posledico greha, krivdo človeka, njegov padec v raj, ki je te rane povzročil. Zaeno pa vidim božjo ljubezen, ki je bila pripravljena vse to nase vzeti, da bi grešnega človeka odrešila. Ta prizor je za Terezijo le živ očitok njene lastne nevhvaležnosti in prilika, da skrivnost našega odrešenja na posebno globok način premišljuje. Odrašenje je protiutež za greh, skodelico človeške krivde spravi zopet v višino in ravnotežje. Iz ljubezni do človeka se Bog sam daruje, in sicer prav do smrti.

Terezija razmišlja vse te globoke nauke, kako daleč je še do cilja, in kako dolgo je že na poti do cilja. Razmišlja svoje nepopolno življenje,

pred seboj vidi vsa popuščanja, ki jih je bila svetu priznala in ob enem čuti še, kako zelo je na svet navezana. Ali bo dovolj pogumna, končno enkrat te močne vezi raztrgati, ali se bo doborila do sklepa odločno začeti novo življenje? Solze ji teko po licih in vroče prosi Kristusa, priporoča se svetnikom in jih prosi pomoči, da bi to dosegla.

V tem razpoloženju ji pride v roko, povsem slučajno, knjiga: »Izposvedi sv. Avguščina«. Ta primer Terezija sama poudarja, da s tem opozori na dejstvo, kako Bog sám v gotovih primerih vodi človeško dušo.

Nekega dne naleti na prizor, ki ga Avguštin tako živo opisuje, kako je v onem vrtu v Milanu njega samega prevzela milost, kako je čutil, da se ruši odpor strasti in kako prihaja volja do vlade. In to je zgodba Terezine duše v onih dneh nemira. V sinu Monike prepozna samo sebe. Kakšen odmev so našli v njenem plamenečem srcu besede sv. Avguščina: »Do kdaj? Jutri? In zakaj ne takoj? Da, takoj, brez poudarka«. Kako zelo je govorica podobna njeni! Kako točno se zrcali v teh besedah njena miselnost, njeno hrepenenje. Seveda pa je do krutosti trdo samo sebe premagati!

Koliko časa je pač trajala ta borba? Zdi se, da je bila bitka kratka, pa zato odločilna. Od tega časa naprej Terezija veliko več časa posveti molitvi in se zataplja v premišljevanje Kristusovega trpljenja. Seveda ne gre tako lahko, take heroične sklepe izpeljati, toda naj velja kar hoče, sedaj vemo, da bo načrt, da bo ta iz nebes poslana milost postala živo življenje.

Tu naj omenim neko zadevo, ki jo nekateri tako zvani razumniki kaj radi pogrevajo in pravijo, da je bila Terezija prav v tistih letih, ko ženi ugasne moč rodovitnosti. Na to zidaje omenjajo, da je bil ta privid več ali manj čutnega značaja, in da utegne biti cela zadeva sporna. Mi na to odgovarjamo enkrat za vselej: človeška duša ni dvojna, ne pozna dveh načinov čutiti ljubezen. In kar loči človeško ljubezen od božje ljubezni, je predmet te ljubezni. Tu gre za dvojno položajev ali dvojna stanje, ki sta si med seboj čisto različni in se izključujeta. Dovolimo, da govori svetnica sama o tem svojem tako edinstvenem doživetju. »Kar zadeva nebeške reči ali vzvišene stvari, sem imela za vse to le komaj zadostno umevanje, tako da se le teh nisem nikoli mogla predstavljati v slikah. Na Kristusa sem mogla misliti le v kolikor je bil človek. Dejstvo pa je, da si ga nisem mogla nikoli predstavljati — zastoj sem brala o njegovi lepoti ali videla njegove slike.« Torej ni nobene sledi kakih nelepih misli ali samo telesnega občutja ob tem tako živem prividu Kristusove svete človečnosti: Terezija Kristusa ne vidi ne z očmi telesa ne z očmi domišljije. Njegova sveta človečnost je za Terezijo le ideja, ki je opora pri njenem premišljevanju, pa se kmalu spremeni v živ občutek duhovne navzočnosti.

Sploh pa je za dobrohotnega braveca že kar od kraja vsak dvom izključen in le zlohota posameznih bravecev ali pa nerodnost prevajalcev je mogla roditi dvome o čisti miselnosti sv. Terezije.

Terezija je postala pogumna. Čuti se močno in polno zaupanja, da bo dosegla velike stvari. Sama takole piše: »Z naravo, kakršna je naša, je enostavno nemogoče imeti pogum za velike stvari, če ne razumemo, da imamo milost od Boga. Zakaj, tako zelo smo ubogi, tako zelo v stvari te zemlje zapleteni, da se ne bi mogli ločiti od zemeljskega, če ne bi vedeli, da lahko segamo v nebeške višave.«

Zanimivo je, kako Terezija lepo in modro misli o posvetitvi posamezne človeške duše. Predvsem poudarja da se more človek v kateremkoli stanu posvetiti in Bogu služiti. Kakor je v nebesih več bivališč, tako je tudi več potov do tja. So ljudje, ki jih pretrese le misel na večno kazen, druge zopet najbolj dvigne hrepenenje po nebesih.

Eni si nalagajo odpoved in pokorila v misli na smrt, drugi zopet, ki so bolj čutečega srca, le težko mislijo na Kristusovo trpljenje, tembolj pa jih lepota narave, lepota stvari, božja ljubezen gane in vodi k Bogu.

Terezijo samo je lepota narave, kaka posebna očarljiva pokrajina, tekoča voda in cvetlice, tako ganile, da je bila vsa prevzeta ljubezni do Boga. Obratno pa ji je v muko premišljevali večno kazen, smrt ali popolno ločenost od Boga. In ker je čutečega srca, rajši premišljuje ljubega Žveličarja v slavi in v poveličanju, kakor pa v bolečinah velikega petka. Terezija pravi celo: »da so svetniki, ki nikoli ne pridejo kaj prida naprej v molitvenem življenju. Često je temu kriva slabotnost telesa, kaka osebna okvara ali pa velika trudnost. Toda molitev ni edini način posvečenja. Zakaj človek lahko tudi z deli ljubezni do bližnjega z duhovnim branjem zelo veliko doseže. In, če nekateri tudi tega niso zmožni, naj potem tem več telesno delajo, da tako telo služi duši. O teh rečeh je modro in pametno posvetovati se s spovednikom.

V tistem času Terezija popisuje tudi načine svojega občevanja z Bogom in svojih prividov. Ni naš namen, da bi opisovali vse ono, kar svetnica z mojstrsko roko in z nedosežno preprostostjo pripoveduje o teh nadnaravnih rečeh. Najbolj zamotane stvari zna namreč odeti v tako preproste stavke, da se človek mora čuditi, tako njeni izbrani govorici, kakor njeni zmožnosti te globoke skrivnosti in tajne duše odkriti. Terezija je ob priliki uživanja Boga vsa iz sebe in nekoč je v takem stanju napisala svojo nesmrtno pesem hvalnico, ki jo tukaj podajamo v skromnem prevodu:

živim, ne da bi živela v sebi,
in polna sem pričakovanja,
da pač umrem in vendar ne preminem.
Ta čudovita vez, ki spaja
moje bitje z Bogom, ga dela
meni stvari Sužnja — srce Mu moje gospoduje.
In to navdaja me z boljo nenehno —
Gospoda videti tako v oblasti moji,
da vsa sem zmučena od bolečin,
in trepetam od žalosti, da nisem še umrla.

(Dalje prihodnjč.)

Tiho občudovanje je najvišja hvala.

Wibbelt.

Treba je veliko razumnosti in veliko ljubezni, da vselej najdeš pravo besedo.

Wibbelt.

Ponižni sam najmanj ve, da je ponižen, kajti ponižnost mu je nekaj samo po sebi razumljivega.

Wibbelt.

Globoko se ozri v svoje srce in poznal boš vse ljudi.

Wibbelt.

Uganke smo in skozi uganke stopamo v zagonetno deželo.

Wibbelt.

Beseda lahko več tehta kakor dejanje.

Wibbelt.

Čakamo vedno na nekaj, kar še pride, dokler ne pride poslednje — smrt.

Wibbelt.

Ni globljega brezdna kakor je človeško srce.

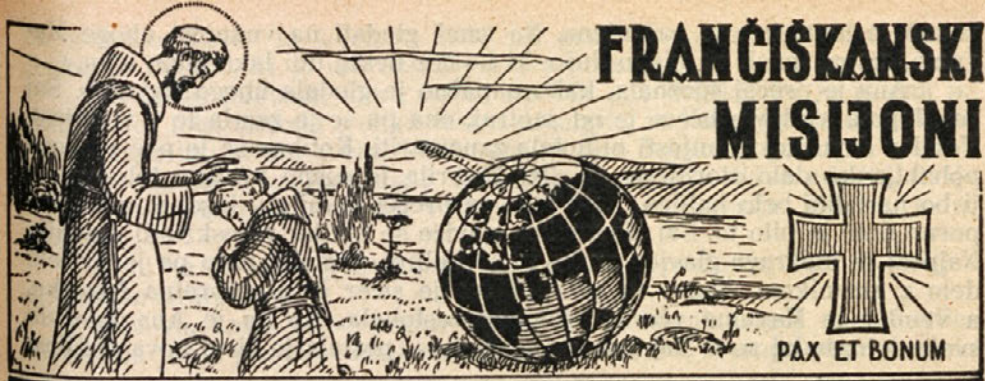
Wibbelt.

Človek ima naraven gon, da vedno preiskuje bistvo stvari, in vendarle vselej obvisi na videzu.

Wibbelt.

Vsega, kar veš, ne moreš dokazati drugim.

Wibbelt.



P. KRIZOSTOM:

Črna lička — Bele dušice

Naše sestre frančiškanke misijonarke Marijine so nam poslale daljše poročilo iz afriškega Konga, iz naselbine Stanleyville, poročilo o črnih gojenkah, ki prejemajo s sveto gorečnostjo Jezusa v svoje bele dušice.

Dvakrat na leto, t. j. v oktobru in maju imajo v zavodu slovesnost prvega svetega obhajila. V minulem oktobru je bilo 46 obhajank od šestega do štirinajstega leta, 21 izmed teh je bilo krščenih na dan pred slovesnim praznikom. Poslale so nam tudi sliko, da bi bili tudi mi deležni vsaj drobnega žarka njih sončne sreče.

Te ljubeznive deklice, prerrojene z milostjo, postanejo pravi apostoli v svojih družinah, pa to bolj z zgledom, kot z besedo. Vsa divjost, jeza, neubogljivost, predrznost — vse to je izginilo in paganski starši strme nad pokorščino in lepim vedenjem svojih otrok. To pa je najboljšo priporočilo za krščansko vero. Domača koča je vsa razsvetljena; luč pa je prvoobhajanka, ki ožarja s svojim blaženim smehlajem majhne in velike.

Sestra je vprašala pagansko črno mamico: »No, kaj praviš k temu, da je postala tvoja hčerka zdaj tudi božja hčerka?«

»Tako sem srečna,« je odvrnila. »Včeraj, na dan prvega sv. obhajila je bil pri nas velikanski praznik. Vsi smo ga preživeli v velikem veselju.«

Prav ista žena je naslednjega dne privedla v šolo še dve svoji hčerki in v ambulatorij je prinesla svojega poslednjega otroka, hudo bolnega, ki ga do tedaj ni hotela nikdar pokazati zdravniku. —

Zelo važno vlogo igrajo pri pripravah za sveti krst tudi botre, ki so vedno le najstarejše in najboljše v internatu. Te presrečne izbranke niso malo ponosne na častni naslov »botra« in se drže nad vse resno, če jih kdo s tem sladkim nazivom počasti.

Zgodilo se je, da je ena izmed teh odlikovank — Ana Pembo — prepozno prišla v zavod. Vse katehumene razen pohabljen Mayume so bile že oddane. Sirotica je vsa nesrečna vzdiknila:

»Torej, zame ni ostalo prav nobene!«

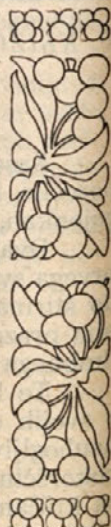
»Vzemi Mayumo,« ji svetuje pater. »Mayuma si je izbrala za zaščitnico sv. Ano. Tudi ti si Ančka. Tako bo najboljše.«

»Kaj? To žabico? Ne, ne, te ne maram,« je šepetala Ana sestri učiteljici v uho. »Kakšno obleko naj ji kupim? Kaj naj obesim na te zvite kosti? Ne, ne, te res ne maram.«

»Res je, kar govoriš, ljuba Ana, toda — dobro me poslušaj — botra, to je prava mamica, ki mora svojo hčerko ljubiti; naj bo še tako grda —

vedno je lepa, ker je pač njena. Ne smeš gledati na vnanjost ubóge Mayume, ampak misli na njeno dušo, ki bo čez nekaj dni tako silno lepa.»

Ana je precej spoznala, kako napačno je gledala ubogo Mayumo. Saj res, lepota kraljeve hčere je od znotraj, ona pa se je zazrla le v vnanjost. Vendar Ana tudi vnanjosti ni hotela zanemariti. Kolikor se je pač z ubogo pohabljenko dalo storiti, je storila. Zmerila je njeno mršavo telesee, da ji bo naredila belo haljico. Nato ji je pa precej planila v lase. Strašno naporno delo je bilo to. Saj Mayumine glavnice še nikdar ni oskrunil glavnik. Najprej je kuštravo glavico umila in jo dobro obrisala, nato pa je pričela delo z glavnikom. Nežno in potrpežljivo je sicer česala spretna frizerka, a vendar je Mayuma včasih pritajeno zastokala. Ko pa je Ana končala svoje delo, tedaj so v Mayumo vsi strmeli — postala je čisto nova deklica.



Dve črni Asumpti s sliko svoje zavetnice sestre Asumpte

Še važnejše kot botre so pred svetim krstom napor in ugibanja pri izbiri kistnih imen. Nobena si ne izbere imena lahkomi selno. Vsaka hoče imeti prvovrstno zaščitnico za bodoče dni. Odtod pravi ogenj navdušenja, kadar se je katera oklenila gotovega imena.

»Kdo bo sv. Katarina? Katera bo sv. Ana? Sv. Margareta?« Sestra našteje imena vseh svetih devic in vdov — cele dolge litanije. Nato jim razloži v kratkem njihovo življenje.

Temu sledi vsepolno vprašanj:

»Kaj so velikega storile? Kako umrle? Ali so bile črne v obraz? Kako jim je bilo ime pred krstom...«

Deklice so postale že kar preglasne in učiteljica je morala zaploskati z rokami. Ko je nastala tišina, je vprašala:

»Katera si bo pa izbrala ime ‚Marija Brezmadežna‘, ki je zavetnica našega razreda?«

Jo, zares, na to niso mislile. Zdaj bi postale kar vse rade Marije.

»Jaz, jaz. Jaz tudi...«

Naravno, da ni bilo mogoče dovoliti vsem istega imena. Dve sta si izvolili po daljši debati ime Marije Asumpte — Vnebovzete — ki spominja

na nebeško Mater in obenem tudi na malo sveto frančiškanko Marijo Asumpto Palotto, ki jo vse deklice dobro poznajo.

Ne da se popisati, kako srečni sta bili obe deklici, ko ju je ena izmed sester fotografirala s sliko sestre Asumpte, in jima povedala, da bodo sliko razposlali širom sveta. — Ko sta se obe deklici pogovarjali o svoji veliki sreči, stopi k njima mala Terezija, pa pravi: »Vidve mislita, da je sestra Asumpta bolj mogočna v nebesih, kot sv. Terezija. He, he, to se motita...«

Vnel se je prav hud boj zaradi važnega vprašanja, kdo je večji v nebeškem kraljestvu.

Kdo ve, kako bi se prepir nehal, da ni stopila sredi med deklice sestra, pa jim s par besedami obrazložila, da so vsi svetniki prav v enaki



Črne prvoobhajanke v belih oblekah

meri božji prijatelji, da vsi radi za nas prosijo in nas varujejo. Čim bolj se jim priporočamo, raje nas uslišijo.

Vse tri so bile pomirjene in zadovoljne. Terezika je sklenila, da bo postala serafinska roža, obe Asumpti pa, da bosta vedno ponižni vijolici, ki bosta s svojo preprostostjo tolažili Gospodovo Sree.

Tako vedro je življenje sredi črnih telec z belimi dušicami.

Človekovo življenje je igra. Tik do smrti nikoli ne veš, ali ne bo morda žaloigra; to je pa gotovo, da ni burka.

Wibbelt.

Vedno iznova iščemo srečo zunaj in vendar bi morali vedeti, da jo najdemo le v notranjosti.

Wibbelt.

En sam nasmeh lahko vse pokvari in vse reši.

Wibbelt.

Če se ne smeje srce, je smeh obraza samo spaka.

Wibbelt.

Dobro je, da toliko stvari leži v temi.

Wibbelt.

Kakšen drobec časa lahko primeš? Niti odlomka sekunde ne; sleherni trenutek, ki ga imenuješ sedanjost, je že preteklost.

Wibbelt.

Molk je pogosto ostrejša graja nego odkrita beseda.

Wibbelt.

Božji služabnik dr. p. Viktricij Weiss

(Nadaljevanje.)

P. Viktricij — gvardijan

Po redovnih in cerkvenih predpisih se v kapucinskem redu vsake tri leta izmenjajo samostanski predstojniki — gvardijani. Nove gvardijane upostavlja provinciialno predstojništvo. V starih meniških naselbinah so bili izvoljeni predstojniki dosmrtno. Ta naredba ima sama na sebi nekaj dobrega, nekaj slabega. Frančiškovi redovi pa si volijo najprej višje provinciialne predstojnike za tri leta. Ti pa imenujejo ravno tako za tri leta samostanske predstojnike. Z ozirom na izredne zmožnosti p. Viktricija so ga provinciialni predstojniki po sedmih letih redovniškega življenja l. 1882 postavili za vikarja (gvardijanovega namestnika) v samostanu Eichstätt. Služba vikarja sama na sebi nima posebnega pomena, ker je vikar samo namestnik patra gvardijana. V prisotnosti patra gvardijana nima vikar nič več pravice kot drugi patri. Druga — če je v odsotnosti patra gvardijana. Tedaj vodi vikar ves samostanski red. Obenem se pripravlja za višjo častno službo — gvardijana. Tako se je zgodilo s p. Viktricijem. Po enem letu vikarijatske službe so ga provinciialni predstojniki leta 1883 postavili za gvardijana v samostanu Laufen, kjer so bili nastanjeni redovni novinci. A tudi te službe ni opravljal več kot eno leto. Zaupanje provincije ga je leta 1884 postavilo na višje mesto — mesto provinciiala. To službo je dvakrat zaporedoma opravljal do leta 1890. Od leta 1891 je zopet moral sprejeti službo gvardijana v samostanu Burghausen. Ni je pa dokončal, ker so ga leta 1893 zopet izvolili za provinciiala. Čez šest let je bil prost predstojniških skrbi, a samo za eno leto. Imenovali so ga za gvardijana v študijskem samostanu v Eichstätt-u. Po preteku treh let je moral sprejeti službo vikarja v Karlstadt-u ob Meni. Čez dve leti so ga v petič izvolili za provinciiala. Ko je končal to triletno službo, je bil razbremenjen do smrti vsake predstojniške službe.

Poglejmo si sedaj njegovo delovanje in življenje kot gvardijana sploh. P. Viktricij si ni želel gvardijanske časti in službe. Sprejel jo je le iz pokorščine, ker zahtevajo redovni predpisi, da se nihče ne sme trdovratno braniti izročene službe. Gvardijan v kapucinskem samostanu mora skrbeti za dušni in telesni dobrobit svojih sobratov. Paziti mora na popravila samostana, cerkve itd.

P. Viktricij je vodil kot gvardijan samostane v Laufen-u, Burghausen-u in Eichstätt-u. V njih je bilo treba še posebno paziti, skrbeti za dušni in telesni dobrobit podložnih. Bili so ti največji samostani, polni sersafske, kapucinske mladine: kleriki, obiskujoči humanistične (gimnazijske) šole, kleriki novinci, modroslovci, bogoslovci. Če so mladostna leta za vsakega človeka odločilna, so še tem odločilnejša za mladega redovnika. Spomlad redovnega življenja je včasih ogrožena od slane. Predstojniki v takih samostanih morajo še posebno pozornost posvečati redovni mladini, da ne trpi po njihovi krivdi škode v dušnem ali telesnem oziru.

P. Viktricij ni čutil po naravi razpoloženja za gospodarske skrbi in opravila. Ker pa mu je sveta pokorščina to naložila, ni ničesar zanemaril, kar je bila njegova dolžnost. Posebno pažnjo je imel za bolne, bolehnne sobrate. Za nje se je posebno zanimal in storil vse, kar je bilo v njegovi moči. Stara navada bavarske kapuciske provincije je bila, da se v redovnih postih: od vseh svetnikov do božiča in od praznika sv. Treh kraljev 40 dni

dalje ter v 40 danskem postu od pepelnice do velike noči, ni videlo na mizi mesnih jedi razen rib. Toda za bolne sobrate jih je p. Viktricij z veseljem in brez pomisleka priskrbel. Tudi v drugih potrebah je skušal požnostnim sobratom pomagati, kolikor je bilo mogoče in kolikor se je strinjalo s svetim sersafskim uboštrom. Sam zase je bil v jedi zelo skromen. Tudi njegova celica in obleka sta pričali o njegovi ljubezni do svetega uboštva. Na samostanski red je izredno pazil. Nikakor ni dovolil, da bi se opustila katerakoli provincijska redovna navada. Ni trpel, da bi se kdo vmešaval v opravila drugih. Če je moral v prilog samostanskemu redu, svetemu ubošttru ali medsebojni bratovski ljubezni izraziti kako grajo, je to gotovo in vestno storil. A njegova graja je bila izgovorjena s tako prijaznostjo in milobo, da ni zapustila v srcu grajanih nobenega žela jeze. Kakor je že v samostanih predpisano, je moral tudi k njemu ta ali oni brat se ponižati in priznati kako napako ali pogrešek. V zasliševanju teh je bil p. Viktricij kot gvardijan izredno dober, obenem pa tudi ljubeznivo resen. Nikogar ni odpustil brez prijazne spodbude. V svojih raznovrstnih opravilih je imel p. Viktricij izredno dosti skrbi kot predstojnik večjih samostanskih družin. Vkljub temu si je znal ohraniti enakomerno potrpežljivost in mirnost. Kdor je imel opravila pri njem, je šel z veseljem. Razen vestnega vršenja svojih predstojniških opravil je pridno pomagal patrom v dušnem pastirstvu in to vkljub svoji bolehnosti. O sv. Treh kraljih je z drugimi patri pridno hodil blagoslavljat hiše, kakor je v navadi na Bavarskem. Ko je opravljal službo gvardijana v Laufen-u, je propovedoval 31 krat navzlic hudi bolezn, ki jo je tam preстал. V Burghausen-u, kjer je bil gvardijan dve leti, je sprejel 82 pridig in 80 predavanj pri duhovnih vajah. Še dosti več bi lahko navedli iz njegove duhovne delavnice, a naj to zadostuje.

Glavno pa je, kar moramo posebno poudariti: p. Viktricij je vedno dajal najlepši zgled vestnega redovnega življenja. Trije samostani, kjer je on gvardijanoval, so imeli redno nočne molitve od 12 do 1 ponoči. Z zgledno vztrajnostjo se jih je udeleževal. Nočne molitve v kapucinskem redu zahtevajo žrtve, naj si je kdo že tudi leta in leta nanje navajen. Sredi spanja zapustiti sicer priprosto ležišče, se podati v mrzel kor pozimi — takrat še niso imeli peči v njem — je res nekaj neprijetnega. Res prava pokora! In vendar je p. Viktricij navzlic raznim boleznim vztrajal. Koliko mu je časa preostajalo od njegovih predstojniških opravil, ga je uporabil za molitev pred Najsvetejšim. Neki sobrat, ki je imel v samostanu v Eichstätt-u priliko ga opazovati, se je o njem izrazil takole: Kot gvardijana se ga je moglo najti ali v njegovi celici ali pa pred Najsvetejšim. Vsak dan je molil sv. križev pot. Čeravno predstojnik, se je prilagodil večkrat nazorom tudi drugih in se ni smatral radi svoje prednosti za nezmotljivega. Večkrat je bil postavljen za gvardijana, a se tega ni veselil ali po tem brepenel. Neredkokrat se je podpisal: p. Viktricij, ki ni rad gvardijan.

P. Viktricij kot provinciál

Patra Viktricija so provinciálni svetovalci (definitorji) kar petkrat izvolili za provinciála. Nekoliko prej je bavarska kapucinska provincija veliko trpela od kulturnega boja. Nastale so čisto nove razmere na Bavarskem. Ker so bili drugi redovi izgnani, je padlo na kapucine dosti več dušnopastirskega dela. Misijoni za ljudstvo, duhovne vaje so se množile.

P. Viktricij je moral kot provinciál pridno skrbeti za naraščaj svoje provincije, urediti domače študije, prezidati, dozidati nove dele v samostanih. Treba je bilo prilagoditi notranjega kapucinskega redovnega duha novim razmeram, ne da bi se okrnili obstoječi redovni predpisi. Isto-

časno je sprejela provincija nov misijon v Chile. Služba provincijskega predstojnika je zahtevala veliko naporov in modrosti. Ker še takrat pater provincijal ni imel svojega tajnika, je moral vse dopisovanje s posameznimi redovnimi hišami, župnišči, oblastmi sam osebno voditi. Vse to pa je bilo zanj bolehnega redovnika skoraj preveč.

Veliko vlogo v provinciji igra prav za prav osebnost višjih predstojnikov. Res je, da konstitucije reda določujejo in vodijo vsakdanje življenje kapucinov, a je vendar pri tem tudi duh predstojnikov merodajen. Pater Viktricij ni bil prestrog, a tudi ne površen v spolnjevanju provincijskih redovnih navad in predpisov. Njegov cilj je bil: Vsak naj si prizadeva v samostanu za svetost iz ljubezni do Zveličarja. P. Viktricij ni bil mož izrednih novih načrtov. Z vso skrbjo pa je skušal ohraniti, gojiti v provinciji notranje, duhovno življenje ter bratovsko ljubezen. Ne bi govorili resnice, če bi trdili, da je nasprotoval onim sobratom, ki so se kazali živahno podjetne. Še podpiral jih je, če so se njihovi načrti strinjali z redovnim duhom kapucinskega poklica. Patrov ni bilo treba priganjati k zunanjim delom, pač pa urejevati njihovo gorečnost v tej smeri, da ne izgubi redovnega duha. P. Viktricij je visoko cenil vrednost notranjega življenja. Zunanje delovanje ni sicer omalovaževal. A ni presojeval onih oseb, ki so izvrševale razna zunanja dela po teh, ampak le po njihovem redovnem življenju. Kot provincijal se je posvetil samo le svojim dolžnostim. Že samo s tem so bile njegove moči zadosti uporabljene. V času provincijske službe ni sprejemal drugih dušnopastirskih opravil, pridig ali duhovnih vaj. Samo v Altöttingu, sedežu provincije, je rad pomagal v spovednici o priliki večjih romarskih shodov. V vodstvu provincije je bil izredno previden in moder. Nikdar se ni lotil kakega dela s posebno naglostjo. Kadar je bilo treba rešiti kako važno zadevo v definitoriju (posvetovanju provincijskih svetovalcev), je nekaj časa molčal, pregibajoč na lahno ustnice kot bi molil, oči zatisnil in potem mirno ter določno izrekel svojo sodbo.

V tako veliki provinciji, kakršna je bavarska, ne mine dneva, da ne bi pater provincijal prejel najrazličnejših pisem, prošenj, predlogov, nasvetov. Da je vsebina tega ali onega pisma zmožna provincijskega predstojnika vznemiriti, o tem ni dvoma. Toda p. Viktricij je ostal vedno miren. A to ne kot bi bil po svoji naravi flegmatičen — hladnokrven. Nasprotno, njegov značaj je bil zelo mehkočuten.

Torej si je to mirnost, potrpežljivost priboril z vsakdanjo vajo samozatajevanja. K ohranjenju dobrega redovnega duha v provinciji je veliko pripomoglo njegovo veliko zanimanje za vse zadeve posameznih redovnih sobratov. Četudi mu je pisal najzadnji samostanski brat, je vedno dobil jasen odgovor. Enako je vsak nižji predstojnik bil prepričan, da dobi na vsa vprašanja zanesljiv odgovor, kateremu se ni more oporekati.

(Nadaljevanje.)

P. ANGELIK:

Beseda božja in življenje

»Kdor torej ume dobro delati,
pa ne dela, ima greh«. (Jak. 4, 17.)

Kakor zrak, ki obdaja naše telo, odseva sonce, tako odseva sreča tudi iz duhovnega ozračja, ki nas obdaja bodisi v družini ali kateremkoli drugem stanu.

Kakor je nebo polno zvezd, tako je tudi zrak v katerem duša diha, poln veselja.

Zvezde na nebesu naše duše se imenujejo dolžnosti, povsod kjer je kaka dolžnost, najdemo tudi kako veselje.

S tem da izpolnjujemo svojo dolžnost, pustimo, da se zasveti kako veselje in ker je z vsakim trenutkom našega življenja zvezana kaka dolžnost, zato je tudi samo od nas odvisno, da si vsak trenutek pripravimo novo radost.

Dolžnost je pot, po kateri nas Bog vodi proti našemu zadnjemu cilju. Dolžnost je kladio, ki zemeljski čut v naši notranjosti uničuje in pusti, da pride na dan, kar je božjega v naši naravi.

Dolžnost je diamant, ki brusi vse krivulje in ostrine našega značaja.

Dolžnost je včasih zelo neprijetna ovira, ki pa vprav vsled tega našo čednost varuje pred zmotami.

Da pa moremo svojo dolžnost prav spolnovati, potrebujemo jasnosti, da jo spoznamo in moči, da jo izvršimo.

Jasnost dobimo z gorečim hrepenenjem po najvišjem, moč pa dobimo s prisrčno molitvijo.

Če pot svojega življenja natančno premislim, tedaj vidim, da moram vsak trenutek:

nekoliko delati,
izkazovati nekoliko ljubezni in pozornosti,
nekoliko se žrtvovati,
pokazati nekoliko stanovitnosti
ter se nekoliko bojevati...

Vse to so dolžnosti, ki mi jih je Gospod sam naložil, in kadarkoli eno izmed njih dovršim z namenom Bogu dopasti, tolikokrat mi zasiže tudi novi žarek sreče v mojem srcu. Na ta način postane življenje, ki se premnogim zdi breme, zame vir neprestane radosti.

*Najboljši vzgojitelj je življenje samo, ampak šola življenja je dosti-
krat trda.* Wibbelt.

*Mož se je marsikaj naučil, česar kot otrok ni razumel, toda eno
stvar je kot otrok bolje razumel: umetnost veselja.* Wibbelt.

*Čim bolj se staraš, tem lepše in bolj rožnate se ti zde daljne poljane
mladosti.* Wibbelt.

*Ista stvar ima več obrazov, pač po okoliščinah in po ljudeh, ki jo
gledajo.* Wibbelt.

Človek je človeku lahko nič ali malo ali mnogo ali vse. Wibbelt.

Le popolnoma otrplo srce se upira otroškemu zaupanju. Wibbelt.

*Vsa umetnost je boj in vsaka resnična umetnina je zmaga, je mir
po boju.* Wibbelt.

*So duše, ki brez dokazov pridejo do resnice; kdor ima krila, ne
rabi lestve.* Wibbelt.

Znanost vidi luč resnice, modrost okuša njeno sladkost. Wibbelt.

*Nikoli ne reci: močnejši je od mene! Kaj more biti močnejše od
tebe, če je Bog s teboj?* Wibbelt.

Boljše je v malem krogu storiti mnogo kakor v velikem krogu malo. Wibbelt.

Kdor nima ponižnosti, jo bo težko pridobil; moramo si jo izprositi. Wibbelt.



DR. FR. W. FOERSTER — F. T.:

Pogum in resničnost

Nekoč sem slišal nekoga, ko je dejal: če bi kdaj ponehale vojne, bi se po svetu razpasla bojazljivost. Človek bi potem ne imel nobene pri-ložnosti več, da dokaže svojo hrabrost in pogum. Je li res tako? Če bi namreč to bilo res, bi morale vse žene biti bojazljivke, zakaj razen amaconk¹ niso še nikoli šle prelivat krvi na bojne poljane. Kdo bi si pa upal trditi, da žene niso hrabre? Da bi jih bilo strah na okopih tvegati svoje življenje? Da ne morejo gledati smrti v obličje? Da bi ne mogle prenašati bolečin? Pomislite na vse tiste mučenice, pomislite na usmiljene sestre, pomislite na sleherno mater, ki se sama za svoje otroke prebije skozi življenje! Na bojišču pri Metzu² stoji sredi vojaških grobov tudi nagrobnik v spomin angleškemu dekletu — bolniški strežnici, ki se je bila prijavila za službo v lazaretu³ s črnimi kozami, ko je mnogo mož križem držalo roke. Kdor pomisli na te žene, bo vedel, da hrabrost in pogum ni-mata tal samo na bojišču. Da, kdo more reči, ali niso vojne morda celo v ovi-ro, da se ne razvije najvišja oblika poguma in junaštva, namreč po-guma, ki izvira iz ljubezni? Saj pogum ni nič drugega kakor razpoloženje, ko misel na smrt, bolečino in zoprnost sploh nima moči do naših dejanj. Ali je pa nemara smrt s smodnikom in svincem na svetu najhujša nevar-nost za življenje? Ali ni nešteto drugih nevarnosti za življenje, zdravje in srečo človeško, ki terjajo od njega prav toliko in dostikrat še več poguma? Ali se mar lahko žrtvuješ samo, da druge moriš in ne tudi, da druge re-šuješ? Ni li ljubezen prav tako velik vir poguma kakor vojna? In ali ni morda prav največjih junaštev na svetu rodila ljubezen? Ali se vam torej ne zazdi, da bi bilo morda še več poguma na svetu, če bi bilo še več ljubezni, in da so zato morda ravno vojne vzrok, da se največji in naj-trajnejši pogum ne uveljavi bolj? Prav zato, ker vojne zamorijo toliko ljubezni?

Sploh mislim, da neustrašenost pred telesno bolečino še ni nikakor

¹ Po grški pripovedki so amaconke bile junaške ženske ob Črnem morju, ki med sabo niso trpele mož in so se same bojevale.

² Metz (62.000 prebivalcev), bivše nemško mesto, je zdaj glavno mesto vzhodno-francoske okrajine Moselle.

³ Lazaret se običajno imenuje vojaška bolnišnica.

dokaz, da ima človek resnično pravi pogum. Zakaj veliko je ljudi, ki nimajo posebno občutljivih živcev in razburljive domišljije in so zato precej brezbržni za telesne nevarnosti — kakor večina neomikanih narodov. In vrh tega moramo v vojni računati še z omamnim čuvstvom, ki ž njim človeka vselej navda pohod velike množice. In da neštetim ljudem smrt ni najhujše, sklepamo lahko vendar že iz dejstva, da jih toliko izvrši samomor ali skoči v vodo, ker so pač za človeka neprimerno bolj skeleče in neznosnejše stvari nego smrt. Saj bi drugače morali reči, da so samomorilci najhrabrejši ljudje, ker so celo v stanu sami sebi končati življenje. Prenašati prekletstvo, zasmeh in preziranje, priznati prestop ali celo samo majhen pregrešek, je mnogim ljudem groznejše od smrti. Zato mislim, da največji in najzanesljivejši dokaz za pogum ni zgolj v preziranju smrti, marveč v premagovanju bojazni in strahu pred ljudmi. Zato sem tudi mišljenja, da je dosledna resničnost vedno najboljši dokaz hrabrosti in da ima torej vsak človek, najsi tudi še nikoli ni videl puške, vsak dan priliko, da uri svoj pogum z odkritim priznavanjem in brezobzirno resnico, naj gre za ne vem kakšno malenkost. Je namreč veliko laže naenkrat v velikem navdušenju zavreči svoje življenje, kakor biti stanoviten dan na dan, ko nas ima, da bi pobegnili pred kakšnim neprijetnim nastopom in sramoto ali se izognili morebitni kazni. Tu se izkaže, ali je kdo zares človek, ki mu ni mar groze in strahu, ali pa je navaden tolovaj, ki se skrrije, ko vidi, da se bliža naskok.

Med starimi Germani⁴ je krožila pravljica, da v vojni padle junake peljejo bojne devojke v Walhallo, da bivajo tamkaj med bogovi v večni luči. Kdor ne laže in hrabro prenese vse, samo da ostane zvest resnici, že na zemlji živi v Walhalli in biva pri bogovih, zakaj vsi dobri in hrabri ga bodo spoštovali in mu segali v roke ter mu z ljubeznijo in zaupanjem zemljo izpremenili v nebesa.

Ne poznamo samo krvavega, ampak tudi nekrvavo mučeništvo. Poleg svetovnih vojn poznamo tudi malo vojno, ki jo mora bojevati vsakdo proti samemu sebi, proti lastni poželjivosti, svetu in hudobnemu duhu. Sovražnika imamo v lastnem srcu, kateremu ne moremo ustreči. Dnevno čutimo v sebi nagnenje h komodnosti in čutnosti; dnevno nas hrepenenje po časti in vplivu ter nevoščljivost zavajata k žalitvi bližnjega in seveda tudi k neodkritosrčnosti itd. To mnogokrat ni lahek boj. Nebroj je takih vsakdanjih mučencev, ki jih svet ne pozna. Seveda to ni mučeništvo, ki zahteva žrtev življenja, pa je zato mnogokrat hujše od krvavega mučeništva, ki je enkratno, to se pa ponavlja dan za dnevom, leto za letom. Vsak, ki resno bojuje ta boj, mora reči z apostolom: »Vsak dan umiram.« (Koz. 15, 31.) V težkih urah pa kliče z istim apostolom: »Vse premorem v njem, ki mi daje moč.« (Filipl. 4, 13) in s sv. Avgustinom: »Ti naj bi ne zmoget tega, kar so zmogli ti in one?« Kdorkoli se hoče boriti za resnico, mora biti srčen, ker nihče na svetu nima toliko sovražnikov kakor resnica.

⁴ Germani so skupno ime za vse narode, ki jezikovno pripadajo indogermanski skupini, torej: Nemci, Nizozemci, Skandinavci in Angleži. — Walhalla (izg. Valhala) pomeni v bajeslovju severnih Germanov kraj na onem svetu, kjer žive brezskrbno življenje v boju padli junaki.

Vetrnjaki

Nič manjša ni ovira za omiko značaja hlastno življenje našega časa, brezumno divjanje in gonja z vsemi tisoči mamljivih vtisov. Srečen fant, ki se tudi dandanes utegne zbrati, ki se po večerni molitvi odloči in poglobi v svojo dušo, niso li kaki nenaproseni molekuli, zrnca (dostikrat kar celi kremenci in grude) greha načeli njegovega skrbno varovanega duševnega kristala. Kdor se dan na dan malomarno prepušča valovju, ne bo nikoli spoznal samega sebe. Kakšen nesmisel: šolar dandanes pozna, denimo, pokrajino Aljaske¹² ali brez pogrška našteje pritoke Jangtse-kianga¹³, ne pozna pa svoje lastne duše. Če bi jo namreč poznal, bi se moral zgroziti pred šumami zajedavk, ki v njih divjini gospodarijo krvo- ločne zverine njegovih nebrzdanih strasti.

Celo v moški dobi takšni fantje ne postanejo nikoli samostojni; valovi nizkih, gmotnih koristi, človeških ozirov in strasti jih bodo treščili ob čeri neznačajnosti, kakor rezki novembrski vihar v tisočih zanaša naokoli rumene, odmrle liste. Listi v vetru — vetrnjaki!

Ti fantje bodo tudi, ko dorastejo, kakor veje v deročem veletoku, ki jih valovi potegnejo s seboj, ne da bi vedele, kam in čemu. Bodo kakor ovce, ki v stotinah dreve za ovnom, ne da bi vedele, kam in po kaj. Bodo kakor vetrnica vrh zvonika, vrte se sem in tja in ne vedo, kateri vetrovi jih obračajo. Listi v vetru — vetrnjaki!

JELOČNIK NIKO:

S Frančiškom za Kristusom

V razrvanih časih živi današnja mladina. Svetovna vojna je pustila strašne posledice: organizirano brezboštvo in boj za mladino. Ves svet se trga danes za mladino, kajti vodilni možje se zavedajo, da samo v mladini morejo uresničiti svoje načrte, mladina je torej objekt v njihovih rokah. Führer »tretjega cesarstva« Adolf Hitler se tega močno zaveda, zato tudi preganja katoliške mladinske voditelje. Duce-Mussolini si je dal nalogo sestaviti vojaško organizirano državo, pri mladini pa je začel. Mali dvanajstletni dečki se morajo v črne srajce oblečeni vaditi v streljanju s strojnici in mitraljezi. In če pogledamo malo nazaj, kdo je ustvaril sovjetsko Rusijo, si bomo morali odkrito priznati: Ljening s pomočjo mladine!

Taka je borba za mladino v inozemstvu. In pri nas? Malo smešno se sicer sliši, morebiti bo celo kdo dejal, da so vse skupaj samo prazne marnje, a resnica je: Tudi na naših srednjih šolah so organizirane komunistične in brezbožniške celice, ki so si nadele nalogo, po navodilu organiziranega brezboštva spraviiti mladino proč od Boga, proč od Evharistije, proč od Cerkve!

Kakšne so posledice tega nam dovolj jasno kaže Rusija. Bataljoni mladih ljudi se do kosti sestradani klatijo okrog, in v blaznem nagonu pobijajo tiste, ki so jih nekoč učili, da Boga ni, da je Kristus zastopnik

¹² Polotok na sev. zah. koncu Severne Amerike v Tihem Oceanu.

¹³ Največja reka na Kitajskem.

kapitalizma, da je papež tiran... Grozna je kazen božja; in kdo trpi? Mladina! Strašno je to, in čudno se zdi človeku zakaj se gode take stvari. Odgovor na to je samo eden: Ker ni Boga med njimi.

Kako pa se danes bori ves svet za mladino, tako se predvsem borita zanjo Kristus in satan. Kristus po Petrovem namestniku sv. Očetu, Satan pa po organiziranih in pretkanih brezbožnikih. Od nas samih zavisi, za koga se odločimo: Ali za Kristusa, ali pa za Satana. Če za slednjega, napovemo s tem boj Kristusu in Cerkvi. Tretje možnosti ni.

Naša katoliška inteligenca se tega jasno zaveda, zato pa nam je ustvarila svojevrstne celice, o katerih naj dobivamo moči, da vztrajamo v boju proti brezboštvu. Te celice so: Katoliška mladinska udruženja.

Tudi Veliki križarji smo tako udruženje. Naša naloga je, da gremo za evharističnim Kristusom po Frančiškovih stopinjah. Toda z mladino je tako, da jo vsak veter obrne, če nima večje roke, ki naj jo drži kakor na uzdi, da ostane na pravi poti. Dobro zavedajoč se tega, je naš skrbni voditelj Frančiškove mladine p. Krizostom nam Velikim križarjem pridobil p. Regalata za našega duhovnega voditelja.

Ceprav šestdesetletnik in telesno ves onemogel, je duševno mladosten in čil. Zelo se trudi, da bi vzbudil v nas čute krščanske etike, da bomo mogli kljubovati viharjem življenja. Ne mislite, da ne ve, kako se moramo včasih boriti med sotovariši v šoli radi svojega katoliškega prepričanja. Prav dobro je o tem poučen, in zato je tudi ustanovil v tem šolskem letu poseben evharistični krožek, pri katerem se vsak torek zvečer, kar nas je fantov od pete šole naprej, zbiramo, da dobimo navodil za borbo, da povprašamo o stvareh, o katerih nimamo jasnega pojma. P. Regalat je naš duhovni oče, naš svetovalec.

Mi mu hočemo ostati zato globoko hvaležni, pa tudi radi ga imamo. Saj se je to tako lepo izpričalo na proslavi njegove šestdesetletnice meseca novembra, ko smo mu Veliki križarji priredili akademijo. Dvorana je bila tako okrašena, kakor še nikdar popreje, vse v preprogah in zelenju.

Mi nismo ljudje, ki ne vedo zakaj žive. Tudi nismo zato, da bi zagriženi rovarili proti svojim nasprotnikom. Ne! Mi stremimo samo za tem, kar nam narekuje naša vest, naša fantovska čast in poštenje. Tudi nočemo biti zaradi tega sami zase, kakor puščavniki, češ, sedaj pa moramo tako, ker smo pač katoličani. Nikakor ne! Smo veseli ob svojem času, pa tudi resni kadar je treba. Pa ne veseli, da bi kričali po cestah, pa tudi ne resni, da bi nas imeli za čudake.

Pa si boste mislili vse to je res, toda kaj nas briga mladina, kaj so nam mar njene težnje, naj skrbi sama zase! Tako mišljenje je napačno, da celo brezvestno. Mi mladi ljudje ne bomo zmogli sami težke naloge: boja proti organiziranemu brezboštvu, ne! Zato velja naš klic zlasti vam, katoliški očetje in matere, vi, ki ste naši starši, to je prvi za Bogom na zemlji, ki imate pravico odločati o nas, zato pozivamo zlasti vas, da nam pomagate, da nam koristite! Ne smete nam braniti pogostega sv. obhajila, ne vsakdanjih svetih maš, kajti vedite: tukaj je vsa naša moč, brez Evharistije in sv. maše je vsako naše prizadevanje kakor seme, ki ga vržeš v morje! Vaša naloga je, da nam po svojih močeh pomagate, obenem pa podpirate naše voditelje v njihovem težkem delu, z molitvijo!

Mi Veliki križarji pa kličemo vam, naši očetje in matere, pomagajte nam, da ne zabredemo, temveč, da bomo varno hodili ob Frančiškovi roki za Kristusom.

Bog je tako velik in vendar najde prostor v majhnem človeškem srcu.

Wibbelt.

Pax
et bonum!



Mir in
vse dobro!

P. ANGELIK:

Prihaja čas, ko bo marsikateri, ki se še ni vpisal v Podporni odsek III. reda, prišel v leta starosti in onemoglosti. Ako ne bo imel tedaj dovolj prihrankov, da bi lahko od njih živel brez skrbi do smrti, ali ne bo imel dovolj velike pokojnine in ne bo našel sorodnikov, ki bi ga ljubeznivo sprejeli na stara leta, tedaj bo nastopila zanj beda in prosjačenje. Zelo nerodno mu bo tedaj odgovarjati na vprašanje: »Zakaj se pa nisi vpisal pravočasno v Podporni odsek III. reda? Sedaj bi bil lahko preskrbljen!«

Glavni pogoji za vpis v ta odsek so sledeči:

Kdor se hoče vpisati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od do-
brote bližnjega;
3. ne sme biti star nad 50 let;
4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnjega po-
jasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na »Podporni odsek III. reda
v Ljubljani, Marijin trg 4« ali na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v
Ljubljani«.

Poročilo

o prvem rednem občnem zboru Stavbne zadruge »Mirni dom«, r. z. z o. z.
v Ljubljani, ki se je vršil dne 29. marca 1936.

Dnevni red je bil sledeči: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odo-
britev računa za prvo poslovno leto do 31. dec. 1935. 3. Volitev načelstva
in nadzorstva. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti. Predsedoval je občnemu
zboru načelnik Stavbne zadruge g. Tominec Vladimir.

Predsednik je otvoril ob 5. uri popoldne občni zbor in ugotovil, da je
bil ta pravilno sklican in sicer pismeno v smislu § 18 ter osem dni preden
se je vršil v smislu § 30 združnih pravil.

Dalje je ugotovil, da ima zadruga danes 83 članov, od katerih je bilo
navzočih 50 članov in je bil tedaj v smislu § 33 pravil občni zbor sklepčen.
Za zapisnikarja je bila določena gdč. Kušar Ana, za overovatelje pa
gdč. Werne Teodora in g. Gruber Karel.

Nato se je prešlo k poedinim točkam dnevnega reda:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva. V imenu načelstva poroča g. To-
minec Vladimir sledeče:

Predno začnemo s suhoparnimi številkami, moramo predvsem pove-
dati malo zgodovine o postanku Stavbne zadruge »Mirni dom« zlasti še ker
je tole poročilo sploh prvo poročilo načelstva. Kakor Vam je vsem dobro
znano, se je konec leta 1930 ustanovil Zavarovalni odsek III. reda za

starost in onemoglost, ki je sčasoma bil deležen čedalje večjega zaupanja, tako da šteje danes ta odsek že nad 800 članov in članic III. reda med Slovenci. Po splošnih pogojih si je Podporni odsek III. reda nadel tudi nalogo, da iz čistega dobička tega odseka gradi domove sv. Frančiška, zavetišča za brezposelne itd. Tretji red kot cerkveno društvo ni pred oblastjo pravna osebnost, da bi mogel posedovati lastna zemljišča ali hiše. Ker torej III. red in torej tudi Podporni odsek III. reda nista pravni osebnosti, se je sklenilo osnovati zadrugo, ki bi bila pred oblastjo registrirana ter bila upravičena posedovati zemljišča in domove. Ker pa je prav tedaj t. j. meseca septembra 1934 bila ugodna prilika za nakup parcele pri Sv. Krištofu, ki je zelo blizu cerkve, smo brž popravili pravila neke druge slične zadruge, da lahko čimprej ustanovimo Stavbno zadrugo »Mirni dom«. V začetku je bilo v načelstvu na ta način ustanovljene Stavbne zadruge naslednjih pet članov: industrijalec Avsenek Ivan, odvetnik dr. Vođušek Božidar, duhovni svetnik prof. Hybašek Vojteh, ing. Kubias Julij in Tominec Vladimir. Nadzorstvo zadruge so vodili tajnik Zadružne gospodarske banke Pleničar Bogo, industrijalec Zabret Joško, inspektor Ogrin Rafael, Tominec Franjo in višji svetnik v pokoju Gruber Karel. Ko se je zadruga z navedenim načelstvom vpisala v zadružni register pod št. Fi. 823 zadr. X. 456/1 z dne 10. septembra 1934 in je tako postala pravna osebnost, smo takoj kupili parcelo pri Sv. Krištofu z obsegom 2103 m². To parcelo smo zemljiškoknjižno takoj prepisali na Stavbno zadrugo »Mirni dom«. Poudariti moramo, da je bila ponudba zelo ugodna, ker je svet v tej okolici vedno dražji. Nadalje vam moram pojasniti tudi prepis doma sv. Frančiška na imenovano zadrugo. Gotovo vam je vsem znano, da je pokojni voditelj III. reda o. Salvator Zobec uvidel veliko potrebo, da se v Ljubljani zgradi kaka hiša, kjer bi siromašnejše tretjerednice imele na stara leta miren kotiček. V tem pogledu je v Ljubljani res še premalo preskrbljeno, zakaj razen hiralnice in ubožnice ni poslopja, kjer bi mogli stari in onemogli člani III. reda mirno preživeti svojo starost. Nekaterim od vas je prav gotovo tudi znano, kakšno je življenje v takih zavodih. Zaradi tega je zasnoval pok. o. Salvator velik načrt in ga izpolnil s tem, da je s pomočjo III. reda v Sloveniji zlasti pa s pomočjo ljubljanske tretjeredne skupščine pri Marijinem Oznanenju v Ljubljani sezidal na frančiškanskem zemljišču v Šiški dom sv. Frančiška, kjer prebivajo in bodo prebivale one stanovalke, ki so z večjo ali manjšo vsoto podprle zgradbo tega doma. Trenutno jih stanuje v omenjenem domu 26 stanovalk, 12 se jih pa lahko še vseli. Nekaj oseb je še takih, ki so sicer že plačale in prispevale za zgradbo frančiškovega doma, a nimamo prostora, da bi jih sprejeli ter bodo morale še nekoliko potrpeti. Sicer pa, da se zopet vrnem k poročilu, moramo še enkrat poudariti dejstvo, da III. red ni pravna osebnost, zaradi česar je moralo ostati zemljišče, ki ga je dejansko kupila tretjeredna skupščina pri župniji Marijinega Oznanenja v Ljubljani za 60.000 Din, zemljiškoknjižno še vedno vpisano na pravno osebnost t. j. na provincijalat frančiškanskega reda v Ljubljani. Potemtakem je stanje na tem zemljišču sezidanega doma bilo takole: zemljišče je bilo dejansko last tretjeredne skupščine, zemljiškoknjižno t. j. pred civilno oblastjo je bilo pa zemljišče last provincije reda manjših bratov v Ljubljani. Dom sv. Frančiška je bil sezidan z milodari in prispevki tretjerednikov ter s prispevki sedanjih in bodočih stanovalk tega doma ter je bil tako rekoč zopet last skupščine III. reda. Toda ker je stal na zemljišču, ki je bil zemljiškoknjižno vpisan na frančiškansko provincijo v Ljubljani, je bil seveda pred civilno oblastjo tudi Dom sv. Frančiška last provincije reda manjših bratov v Ljubljani. Zaradi tega se je skušalo spraviti to stanje v sklad s cerkvenimi in civilnimi predpisi. Po dvomeseč-

nem posvetovanju in razmišljanju je tretjeredna skupščina pri župniji Marijinega Oznanenja v Ljubljani dne 16. decembra 1934 soglasno sklenila, da se prepiše dom sv. Frančiška na Stavbno zadrugo »Mirni dom«, ustanovljeno meseca septembra 1934 in da se na ta način uredi tudi formalno pravna stran lastnine doma sv. Frančiška. Sumničenje, da se je Stavbna zadruga prizadevala, da bi prevzela dom sv. Frančiška, ni utemeljeno in so vse predmetne govornice brez podlage, zakaj Stavbna zadruga je ob prevzemu doma sv. Frančiška prevzela tudi njegove dolgove, ki so znašali tedaj natančno Din 340.669.73. Res je Frančiškov dom v času zidave stal z zemljiščem vred približno Din 1.500.000.—, toda bodite prepričani, da bi danes za ta dom nihče ne plačal tega zneska, ker so poslopje doma sv. Frančiška docela nepristranski ljudje ocenili samo na Din 700.000 do 800.000. Mi smo pa ta dom vkljub vsemu prevzeli samo z iskreno željo, da se ohrani III. redu in s tem tudi onemu namenu, ki ga je imel pred očmi pok. voditelj tretjega reda o. Salvator. S tem, da se je dom sv. Frančiška prepisal na Stavbno zadrugo »Mirni dom«, se položaj tretjerednic, ki prebivajo v njem, ni prav nič spremenil, kajti mi smo prevzeli vse dotedanje stanovalke popolnoma v smislu njih stanovanjskih dogovorov. Vse stanovalke Frančiškovega doma imajo enake pravice, zato je bilo treba napraviti malo reda. Ker se pa posameznim stanovalkam niso dovoljevale nikake samovoljno privzete prednosti, kar je gotovo vsem navzočim stanovalkam tega doma dobro znano, so nekatere stanovalke začele razširjati govornice, da je Stavbna zadruga nepravilno prevzela dom, da bo dom prodan, da se bodo morale vse stanovalke po dveh letih izseliti, da je prešel dom v čisto necerkvene roke itd. itd. Toda vse te govornice so samo zlobna podtikanja oseb, ki jim ni všeč, da uživata kljub vsemu temu natolcevanju in obrekovanju Podporni odsek III. reda, kakor tudi Stavbna zadruga »Mirni dom« čedalje večje zaupanje. Po prevzemu doma so prosile nekatere tretjerednice, da bi se jim izplačali zneski, ki so jih dale na razpolago za zgradbo doma sv. Frančiška. Vsi dobro veste, kakšna gospodarska kriza je zajela ves svet, zlasti občutno so pa ž njo prizadeti ravno revni sloji, torej baš oni, ki so največ dali za zidavo tega doma. Ker je toliko in toliko drugih potreb, so milodari za dom sv. Frančiška v Šiški skoraj povsem izostali in nastalo je tudi vprašanje, kako vračati te zneske. Stavbni zadrugi »Mirni dom«, ki je nekak upravitelj premoženja Podpornega odseka III. reda, je prišel na pomoč imenovani odsek, tako da so se mogle plačati vse zahtevane terjatve. Omeniti moram še tole: Ob nastali gospodarski krizi so vsi denarni zavodi znižali obresti zlasti za nevezane vloge. Nekateri zavodi kot Ljudska posojilnica je obrestovala take vloge po 3%; Prometna banka celo po 2% (uradna obvestila glede tega so vsem na razpolago). Zato smo tudi mi morali znižati obresti za zneske, ki so bili dani pok. o. Salvatorju na razpolago za zidanje doma sv. Frančiška, in sicer na najvišjo obrestno mero, ki nam jo je dajala Ljudska posojilnica. In ravno tisti, ki bi človek od njih pričakoval največ razumevanja, da ostane dom sv. Frančiška še vedno last III. reda, so zahtevali, da se jim takoj izplača celotna vloga. In kdo naj sedaj vse to izplača? Vsakemu tretjeredniku in tretjerednici se mora nehote poroditi misel, kaj bi bilo z domom sv. Frančiška, če bi ga ne bila prevzela Stavbna zadruga »Mirni dom«, ker bi ga oni ljudje, ki so leta 1930 dali denar na razpolago, s svojimi terjatvami pognali na boben. Provincija reda manjših bratov nima toliko denarja na razpolago, da bi mogla plačevati dolgove II. reda, III. red sam ima sicer nekaj dohodkov, toda neprimerno manj od vsote, ki bi bila potrebna za poravnavo dolgov. Torej je bila skrajna in edina rešitev za dom sv. Frančiška, da ga je v okrilje prevzela Stavbna zadruga in s tem tudi Podporni odsek III. reda, ki ima

iste namene. Govoričenje, da bi mogel dom sv. Frančiška s prepisom na Stavbno zadrugo »Mirni dom« preiti v laične tretjeredniške roke, je prav tako neosnovano, ker je Stavbna zadruga »Mirni dom« tretjeredna zadruga, katere člani in članice so vsi tretjeredniki, razen nekaterih gospodov, ki smo jih pa prosili za sodelovanje, da nam pomorejo z gospodarskimi nasveti, kar je pa samo v prid vsem članom in članicam Stavbne zadruge. Sporočim naj vam še, da je tudi cerkvena oblast potrdila Stavbno zadrugo »Mirni dom« kot cerkveno društvo in je torej stavbna zadruga sedaj od obeh, to se pravi od cerkvene in civilne oblasti potrjena ustanova.

Tako sem v kratkih potezah orisal nastanek Stavbne zadruge »Mirni dom« in način pridobitve nepremičnin. Dodam le še nekoliko blagajniškega in tajniškega poročila. Kdaj se je Stavbna zadruga ustanovila, sem že prej povedal. Pristopili smo tudi kot članica k Zadrugni zvezi v Ljubljani in smo bili sprejeti na seji dne 19. septembra 1934. Kot zadruga, ki ne izplačuje niti načelstvu niti nadzorstvu nikakih tantijem ali nagrad za njih delovanje, smo bili oproščeni plačevanja taks. Imamo tudi odlok davčne uprave Ljubljana - mesto, s katerim se nam priznava trajna davčna prostost v smislu čl. 32 točka 6 zakona o neposrednih davkih za ves čas sedanje uporabe Frančiškovega doma v dobrodelne svrhe razen za pritlične lokale v njem. Oproščeni smo bili tudi plačila dopolnilne takse za zemljišče pri sv. Krištofu. Iz teh kratkih navedb se da razvideti, da nas je vodila pri vsem delu samo želja, da kolikor mogoče zmanjšamo stroške Stavbne zadruge »Mirni dom«. Poročati vam moram še to, da smo zavarovali dom sv. Frančiška proti požaru pri našem domačem zavodu, t. j. pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, za znesek Din 300.000. Sedaj pa še malo števil. Stavbna zadruga je prejela do konca tega leta 58 dopisov, odposlala pa je 94 poročil. Načelstvo je imelo med letom pet sej, kjer se je sklepalo o tekočih zadevah. Glede denarnega prometa vam moram sporočiti, da ga je imela Stavbna zadruga »Mirni dom« Din 1,084.632.24. Denarni zaključek in bilančne knjige je pregledalo nadzorstvo, katerega poročilo sledi.

V imenu nadzorstva je poročal g. Pleničar Bogo, da je nadzorstvo pregledalo knjige, jih primerjalo s prilogami ter našlo vse v najlepšem redu. Predlagal je, da se da odboru razrešnico.

2. Računski zaključek za prvo poslovno leto do 31. decembra 1935 se je po poročilu načelstva in nadzorstva soglasno odobril. Obema, načelstvu in nadzorstvu, se je podelila soglasno razrešnica.

3. Mesto odbornikov g. dr. Vodušek Božidarja in ing. Kubias Julija sta bila izvoljena v načelstvo g. Toroš Franc in g. Gruber Karel.

Mesto odbornikov g. Gruber Karla in g. Tominec Franja sta bila izvoljena v nadzorstvo g. dr. Vodušek Božidar in g. Černič Ivan.

Volitev je bila soglasna.

4. Sklenila se je soglasno sprememba pravil Stavbne zadruge v §§ 3, 4, 18, 20, 24, 29 in 33, ki bodo v doglednem času tiskana ter jih dobe vsi člani zadruge.

5. Pri slučajnostih se oglasi k besedi dr. p. Angelik Tominec in poroča o osnutkih za novo zadrugo Nabavno zadrugo »Ora et labora« — »Moli in delaj« — z namenom, da nabavlja svojim članom vso za III. red predpisano opremo in slično.

Ker je bil dnevni red s tem izčrpan, je zaključil predsednik občni zbor in se zahvalil vsem udeležencem za tako številno prisotnost.

*To je najhujša kazen za satana, da je čisto brez ljubezni. Wibbelt.
Samo v samoti rasto velike misli in zore veliki sklepi. Wibbelt.*

Nove knjige

Dr. Josip Srebrnič: 0 sv. potvrdi, kao sakramentu apostolata katoličke akcije. Krk 1936. — Pastirsko pismo škofa dr. Josipa Srebrniča na otoku Krku, nam na čisto nov način predočuje velike milosti zakramenta sv. birme. Zlasti so zanimiva poglavja, kjer poziva in opozarja krški škof, kako je zakrament sv. birme zakrament borbe za Kristusa in zakrament katoliške akcije. Vsem, ki so večši hrvaškega jezika, lepo pastirsko pismo toplo priporočamo, zlasti, ker jih je dandanes mnogo tudi med katoličani ki smatrajo zakrament sv. birme samo kot dan obdarovanja.

Oče Kasijan Kak O. M. C. - Tone Vode: V Zveličarjevi šoli. II. del. Poglobitev notranjega življenja. Ljubljana-Rakovnik 1935. Cena 5 Din. — Prvi del te prekornostne knjižice je našel lep odmev in so pridno segali po njej. Zdaj je izšel drugi del, ki ga že mnogi nestrpnost pričakujejo. Vodil te bo po najkrajši poti k Zveličarju. Kje se boš pač več naučil, kar ti je potrebno za zveličanje tvoje duše, kakor pa pri samem Učeniku bogoljubnega življenja? Mártina sestra Marija je sedla k nogam Učeniškovim in ga poslušala, da je na vse drugo pozabila, tako lep je bil njegov nauk. Judovski ljudstvo je zatrjevalo, da še nihče ni tako govoril kot On. Tu v tej knjižici ti govori On sam in te vabi na pot v boljše življenje. Kdor ima že prvi del, ne sme biti brez drugega.

Ksaver Meško: Pasijon. Velikonočni misterij v sedmih skrivnostih in s tremi predpodobami. Založila Družba sv. Mohorja. Celje 1936. Cena: broš. Din 12.—, za neude Din 16.—, vez. Din 18.—, za neude Din 24.—. Knjigo naročite pri Družbi sv. Mohorja v Celju, dobite jo pa tudi v Mohorjevi knjigarni v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19.

France Stele: Umetnost zapadne Evrope. (Zbirka: Kosmos.) Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. (292 slik.) — Prelepa knjiga nam nudi oris virov umetnosti zapadne Evrope in glavnih dob njenega razvoja. Pisatelj opisuje v prvem delu stari vek in predpogoje zapadnoevropske umetnosti kakor egiptovsko, babilonsko, asirsko, feniško in izraelsko, kretska-mikensko, grško in rimsko umetnost. V drugem delu pa nam podaja umetnost zapadne Evrope v glavnih razvojnih stopnjah. Med drugim omenja starokrščansko, bizantinsko, srednjeveško, romansko, gotško, renesanško, baročno in rokokojsko umetnost prav do najnovejše dobe. Taka je v grobih obrisih vsebina dr. Steletove knjige. V detajlih pa je še neprimerno bolj zanimiva, ter vkljub tesnemu prostoru temeljita in eksaktna. Posamezne karakteristike umetnikov — zlasti novejše dobe — so odlično podane. Interesantne so avtorjeve subjektivne psihološko-estetske studije in ugotovitve (n. pr. str. 196, 197), lajikom bo dragocen estetski mentor po obširnem umetnostnem materialu, za umetnostno-zgodovinskega teoretika pa so zanimive zlasti njegove primerjave posameznih dob ter aplikacije teh na sedanjost ali polpreteklost, kjer prihaja večkrat do važnih ugotovitev. Knjiga je pa že sama po sebi dragocen zaklad tudi za našo umetnostno zgodovinsko literaturo. Mi, Slovenci, pač prednjačimo v naši državi kar se tiče originalnih del iz umetnostno-zgodovinske stroke. (Hrvatje in Srbi prevajajo tuje avtorje na svoj jezik.) Tako smo dobili novo delo, ki je sicer poljudno, a zato nič manj važno. Njegov poljudni značaj mu bo odprl vrata med naše širše izobraženstvo, kateremu je tudi namenjeno, s tem pa bo vršilo važno in veliko kulturno poslanstvo, saj je poznavanje umetnosti vendar najprvotnejši pogoj pravega izobraženca.